NAŠ TEDNIK

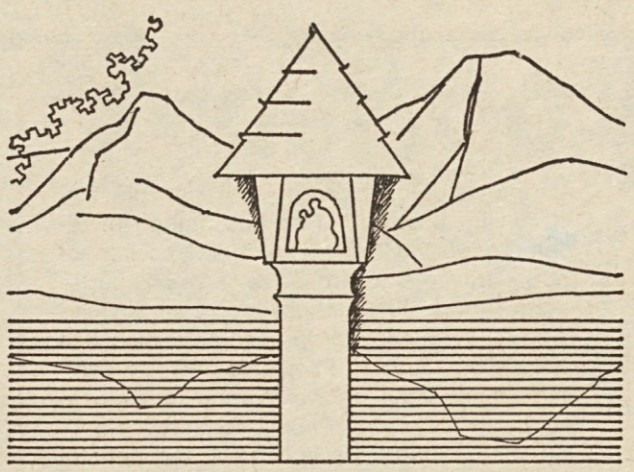

KULTURNO POLITIČNO GLASILO

Poštni urad: 9020 Celovec — Verlagspostamt: 9020 Klagenfurt

Izhaja v Celovcu — Erscheinungsort Klagenfurt P. b. b.

LETNIK XXIII. / ŠTEVILKA 1 CELOVEC, DNE 1. JANUARJA 1971 CENA 2.50 ŠILINGA

V novo desetletje

Dr. Reginald Vospernik, predsednik NskS

S prvo številko Našega tednika stopa tudi naš koroški slovenski tisk v novo desetletje. Ob takih prilikah je prav, če se ozremo nazaj in si zastavimo cilje za bodoči razvoj.

Brez dvoma je bilo preteklo leto razburljivo kot malokatero leto poprej v naši povojni koroški zgodovini. Koroška dežela se je že poprej, predvsem pa v vseh letošnjih predoktobrskih mesecih pripravljala na deželni praznik, ki služi spominu koroškega plebiscita iz leta 1920. Brez dvoma so prav ob tej priliki s silovitostjo prišle na dan protislovenske težnje, čeprav se je uradna Koroška in uradna Avstrija prav ob veliki proslavi v Celovcu trudila najti pomirjevalen in toleranten način govorjene besede.

Dogodki »ob robu« pa so jasno pokazali, da smo koroški Slovenci mnogim v deželi še vedno kamen spotike, ki ga je treba končno odstraniti. Heimatdienst je z jasnostjo, kot še nikdar poprej, zahteval likvidacijo, se pravi narodno smrt koroških Slovencev. Upravičeno domnevamo, da je gospodom okoli te domovinske organizacije že vedno bilo na tem, da bi napravili vso deželo nemško. To so dokazali predvsem v letih, ko je Hitler dopuščal in podpiral tudi javno take težnje po nasilni germanizaciji.

Zato je razumljivo, da se je tudi na strani koroških Slovencev oglasil trdnejši odpor proti takemu načinu »reševanja« slovenskega narodnostnega vprašanja. Motili pa bi se, če bi mislili, da so dogodki okoli dodatnih dvojezičnih napisov bili sad edinole te narodnostne mržnje v deželi, ki je prišla na dan prav ob deželnem prazniku. Treba je povedati, da smo koroški Slovenci 15 let po podpisu avstrijske državne pogodbe trudni čakanja na osnovi neobveznih besed in obljub. Tudi v tej luči je treba gledati dogodke okoli dvojezičnih napisov. Ne glede na to, da se doslej ne ve, kdo je v ozadju pri zadnjih tozadevnih dogodkih, ko so bili v raznih dvojezičnih krajih premazani nemški napisi, pa je treba povedati, da v trenutku, ko sta se zastopnika obeh osrednjih organizacij vračala z Dunaja, po pogovoru s kanclerjem Kreiskim, taka akcija ni bila razumljiva. Upamo namreč, da se bo končno premaknila narodnostna problematika z mrtve točke in prišla v štadij reševanja.

Kakor nas navdaja pogled nazaj, na preteklo leto 1970, s pesimizmom, moramo vendar ugotoviti, da vse kaže na nekatere pozitivne premike v izvedbi člena 7 avstrijske državne pogodbe. Upamo, da v tem svojem pričakovanju ne bomo razočarani.

Razgovor s kanclerjem Kreiskim o odprtih slovenskih vprašanjih

Kakor smo poročali na kratko že v zadnji številki Našega tednika, je 18. decembra sprejel avstrijski zvezni kancler dr. Bruno Kreisky oba predsednika slovenskih političnih organizacij; razgovora so se udeležili še avstrijski zunanji minister dr. Rudolf Kirchschläger, koroški deželni glavar Hans Sima ter vodja ustavne službe sekcijski šef dr. Edwin Löwenstein. Tako je po več kot treh letih ponovno prišlo do uradnih kontaktov med predstavniki avstrijske vlade in predstavniki koroških Slovencev. 7. julija 1967 je bil zadnji tozadevni razgovor na Dunaju; tedaj je vabil prejšnji avstrijski zvezni kancler dr. Josef Klaus.

Kreisky: Brez ugotavljanja manjšine

Dr. Kreisky je uvodoma poudaril, da se bo istočasno z velikovško gimnazijo pričela gradnja Slovenske gimnazije in da bomo koroški Slovenci dobili javno kmetijsko šolo za fante s slovenskim učnim jezikom. V tej zvezi je bilo po razgovorih razširjenih nekaj nasprotujočih si vesti; zaradi tega sta obe organizaciji predali tisku in radiu vest, da je kancler Kreisky govoril o javni šoli in to na vprašanje slovenske delegacije izrecno ponovno poudaril. O morebitni pravici javnosti pri dunajskih razgovorih ni bilo govora.

Nadalje je kancler omenil, da je v zveznem proračunu za leto 1971 predvidenih za potrebe koroških Slovencev 776.000 šil.

Nadalje se je izrekel dr. Kreisky proti tako imenovanemu ugotavljanju manjšine in dodal, da bo to stališče zagovarjal tudi v primeru, če ga v tem ne bi podprle merodajne skupine raznih strank ali pa prebivalstva. „Ugotavljanje manjšine bi pomenilo vnašanje nemira; želimo pa imeti mir," je povedal Kreisky. Nemir nikakor ne bi ustrezal težnjam sedanje zvezne vlade, tudi ne težnjam prejšnje zvezne vlade, kakor je kancler še dodal. Kakor znano, se je tudi prejšnji kancler dr. Klaus izpovedal proti ugotavljanju manjšine. Nadalje je kancler dr. Kreisky poudaril, da imamo v prihodnjem letu ljudsko štetje. Več avstrijska država ne želi poizvedeti glede narodnosti o svojih državljanih. Ljudsko štetje bo vprašalo v posebnih rubrikah tudi po znanju jezikov.

Koroški Slovenci: Odprta vprašanja!

Nato sta prikazala predsednika slovenskih organizacij vsa odprta vprašanja, ki izvirajo iz člena 7 avstrijske državne pogodbe. Dr. Franci Zwitter je nakazal predvsem problematiko uradnega jezika, dvojezičnih topografskih napisov in vprašanje prepovedi organizacij, ki so po členu 7 prepovedane. Kancler Kreisky je prepoved Kärntner Heimatdiensta odklonil, češ da gre potem taka organizacija v ilegalo, pač pa je obljubil, da bo minister za pravosodje pospešeno izdelal zakon, po katerem so taka dejanja kazniva.

Dr. Reginald Vospernik je predvsem nakazal odprtost šolskega vprašanja. Načelno, je dejal, vidimo koroški Slovenci najustreznejšo šolsko rešitev v dvojezičnem pouku vseh na določenem teritoriju šoloobveznih otrok. Ker pa taka šolska ureditev verjetno ni izvedljiva, predlagamo izboljšanje manjšinskega šolskega zakona. Nato je dr. Vospernik naštel nekaj konkretnih primerov:

- **prijava za dvojezični pouk bi morala veljati tudi za dobo glavne šole, ker je le-ta prav tako obvezna šola;**
- **oblast naj bi starše šoloobveznih otrok uradno opozorila na možnost prijave k dvojezičnemu pouku;**
- **veroučni jezik naj bi bil izvzet iz splošnih določil;**
- **poskrbljeno bi moralo biti za slovenski verouk tudi na glavni šoli;**
- **v zavodu za vzgojo otroških vrtnaric bi zakonodajalec moral skrbeti za primeren pouk slovenščine ob vsakem številu prijav;**
- **na Pedagoški akademiji bi moralo biti zakonito poskrbljeno za učiteljski naraščaj na dvojezičnih šolah;**
- **tudi posebne šole bi morale skrbeti za slovenski pouk.**

Kancler Kreisky je ob ugotovitvi, da bo prišlo enkrat letno do takih kontaktov ob navzočnosti pristojnih ministrov (naslednje srečanje bo predvidoma maja tega leta!), povedal, da bo prosvetni minister vse predloge proučil.

Posebno komisijo, ki bi se bavila z vprašanji koroških Slovencev, je kancler odklonil.

Sima za politiko tolerance

Nato je v dolgi razpravi deželni glavar Hans Sima prikazal problematiko predvsem s koroške uradne strani. Izrekel je svoje nezadovoljstvo nad polemikami, ki jih je bilo slišati v zadnjih tednih, in menil, da so bile izzvane s slovenske koroške strani. Poudaril je nedavni soglasen sklep koroške deželne vlade, da želi dežela nadaljevati pomirjevalno politiko tolerance. Obrnil se je odločno proti ekstremizmu na obeh straneh ter v daljšem prispevku tudi svečanosti okoli 10. oktobra prikazal kot lep deželni praznik vseh Koroščev. (Vendar je znano, da so prav dogodki okoli 10. oktobra privedli do zaostritve položaja.)

Predsednika Narodnega sveta koroških Slovencev dr. R. Vospernika sta povabila po razgovoru na krajši pomenek načelnik kluba ÖVP prof. dr. Stephan Koren in načelnik ÖVP dr. Hermann Withalm.

POMEMBEN KORAK V MEDSEBOJNEM SODELOVANJU:

Posvetovanje koroških in primorskih Slovencev

V nedeljo, 20. decembra 1970, so se zbrali v Trstu na skupnem posvetu predstavniki Narodnega sveta koroških Slovencev ter Slovenskega ljudskega gibanja iz Gorice in Trsta. Zastopniki slovenskih organizacij so si izmenjali stališča glede nekaterih dogodkov, ki so v zadnjem času pretresli vse zamejske Slovence.

Z velikim zadoščenjem so imenovani zastopniki vzeli na znanje odločne korake ter pozitivne premike, ki so bili storjeni s strani avstrijskih in italijanskih demokratičnih sil ob nedavnem izbruhu šovinističnega nasilja v Celovcu in v Trstu, kjer so se z vso srditostjo in preživelo mentaliteto zagnali proti slovenski manjšini. Z veliko demonstracijo antifašističnih sil v Trstu ter z demonstrativnim sprejemom slovenske koroške delegacije s strani dunajske vlade pa so demokratične sile rekle svoj jasni ne vsakemu ekstremizmu in se izrekle za svoboden in miren razvoj narodnostne slovenske manjšine in za uveljavitev vseh njenih pravic. Prisotni zastopniki so z zadovoljstvom poslušali poročilo predsednika Narodnega sveta koroških Slovencev dr. Vospernika, ki je natančneje obravnaval srečanje in rezultate srečanja ob sprejemu koroške delegacije na Dunaju.

Zastopniki NSKS in SLG iz Gorice in Trsta so ob teh nedavnih dogodkih z zadovoljstvom vzeli na znanje vzajemno solidarnost vsega slovenskega naroda ob teh težkih trenutkih življenja zamejskih Slovencev.

V nadaljevanju razgovora so prisotni z globoko zaprepaščenostjo ugotovili, kako so v svetu reakcionarne in imperialistične sile še vedno močne v udušitvi vsakega kli-

(Nadaljevanje na 5. strani)

V petek, 18. decembra 1970, je bil na Dunaju razgovor med predsednikoma obeh slovenskih organizacij, dr. Reginaldom Vospernikom in dr. Francijem Zwittrom na eni in zvezno vlado na drugi strani.

Na sliki vidimo predstavnike med razgovorom, in sicer od leve proti desni: koroškega deželnega glavarja Hansa Simo, predsednika Narodnega sveta koroških Slovencev dr. Reginalda Vospernika, predsednika Zveze slovenskih organizacij na Koroškem dr. Francija Zwittra, vodjo ustavne službe dr. Edwina Löwensteina, zunanjega ministra dr. Rudolfa Kirchschlägerja (od zadaj) in zveznega kanclerja dr. Bruna Kreiskega.

Koroški kulturni dnevi

Včeraj, v sredo, so se končali 2. koroški kulturni dnevi. Le-te je otvoril profesor dr. Janko Zerzer. V pozdravnem nagovoru v ponedeljek, je dr. Zerzer ponovno poudaril zahtevo po ustanovitvi Znanstvenega društva. Pri otvoritvi je bilo navzoče številno občinstvo; bilo je čez sto ljudi. Predavanjem, ki so jih imeli znanstveniki iz Slovenije in mladi domači koroški znanstveniki, je občinstvo sledilo z izrednim zanimanjem.

V ponedeljek dopoldne so odprli tudi razstavo mladega koroškega likovnika Gustava Januscha. Kot je znano, je Janusch kot avtodidakt, naivec, novembra, v družbi z znanim slovenskim kiparjem Francetom Goršetom, prvič javno razstavljal v galeriji Slama.

OD TEDNA DO TEDNA

PROTI POMIRITVI NA BALKANU

Na skupni seji izvršnega odbora in komisije Makedonije, so razpravljali tudi o položaju z Bolgarijo. Med drugim je bilo rečeno, da Makedonija v celoti podpira stališča, ki jih je zastopala jugoslovanska delegacija in partija med nedavnimi pogovori z delegacijo Bolgarije in bolgarske partije v Sofiji.

Na sestanku, ki je bil posvečen najnovejšim dogodkom v odnosih med Jugoslavijo in Bolgarijo, je bilo tudi rečeno, da je sedanja politika Bolgarije ne samo direktno naperjena proti nedotakljivosti Jugoslavije in nacionalnim interesom makedonskega naroda, ampak je tudi v nasprotju s težnjo za izboljšanje odnosov na Balkanu ter pomirjevanju v Evropi in na svetu.

Na seji je bilo tudi poudarjeno, da se bodo narodnosti in makedonski narod v Makedoniji z vsemi sredstvi uprli ozemeljskim zahtevam proti Jugoslaviji in hkrati podprli zahtevo makedonske nacionalnosti, ki živi v Pirinski Makedoniji, da jim zagotovijo osnovne nacionalne pravice.

HRKAČ DRUGIČ OBSOJEN NA SMRT

Pred dobrim mesecem se je začel ponovni sodni proces proti atentatorju Miljenku Hrkaču (o tem smo že poročali v 44. štev.), ki je bil lani obsojen na smrt zaradi položitve peklenskih strojev v beograjskem kinu in na kolodvoru pred dvema letoma.

Proces je bil zaključen 7. decembra.

Petčlanski senat okrožnega sodišča v Beogradu je obsodil Miljenka Hrkača na smrt z ustrelitvijo. Spoznal ga je za krivega več dejanj zoper ljudstvo in državo ter družbeno ureditev Jugoslavije.

Pred tem bo moral Miljenko Hrkač pričati v Mariboru, kjer bodo na zatožno klop sedli Hrkačev brat Božo, Stanko Marušič – Piža, Ivan Brekalo – Andjeljković, Ante Jurčevič – Toni in Leopold Novak.

Po besedah Hrkača je vsak od peterice tako ali drugače sodeloval v pripravljanju in izvrševanju diverzij.

SPREMEMBE V VLADNEM VODSTVU POLJSKE

Dogodki v poljskih baltskih mestih Gdansku, Gdinji, Sopotu in Ščečinu so povzročili korenite spremembe v vladnem in državniškem vodstvu Poljske. Vodja poljske komunistične partije Vladimir Gomulka je bil odstranjen, čeprav uradno poročilo govori, da je zapustil to najvišje mesto iz zdravstvenih razlogov. Nadomestil ga je Edvard Gierek. Zraven tega so odstranili tudi državnega predsednika maršala Spihalskega; na njegovo mesto je prišel dosedanji ministrski predsednik Cyrankiewicz.

Pred kratkim je prišlo namreč v zgoraj imenovanih mestih na Poljskem do velikih demonstracij in spopadov s policijo in vojsko. Do demonstracij je prišlo zlasti zaradi podražitve živil in drugega potrošniškega blaga. V varšavskih diplomatskih krogih pravijo, da je bilo samo v Ščečinu ubitih 50 ljudi. Švicarski časopis za vzhodnoevropske zadeve pa govori o skoraj 200 mrtvih in na tisoče ranjenih oseb.

Na glavni seji partije so sklenili izboljšati materialni položaj družin z nizkimi plačami in številnimi otroki, ki so bile najbolj prizadete zaradi povišanja cen. Takoj po imenovanju Edvarda Giereka za novega partijskega vodja, je le-ta povedal v radiu med drugim, da obstojajo vprašanja, ki niso bila premišljeno rešena. Povišanje cen je zmanjšalo kupno moč delavskih množic. Zato je poudaril, da bodo preučili to vprašanje in spremenili načrt za leto 1971 ter petletni načrt. Glede odnosov do drugih socialističnih držav je Gierek poudaril, da Poljska ne bo zapustila socializma in zavezništva s Sovjetsko zvezo, ki predstavlja jamstvo za poljsko varnost.

Medtem se je položaj v baltskih mestih normaliziral. Poljska vlada je preklicala izredne ukrepe v Gdansku in Gdinji.

SVOJEVRSTNE VOLITVE V GRČIJI

Grška vlada je, odkar je na oblasti (od leta 1967) izvedla prve volitve, ki so sicer v demokratičnih državah nenavadne. Namesto parlamenta bo deloval pri vladi »posvetovalni odbor za zakonodajo« 56 članov, sam torej ne bo sklepal in ne bo imel zakonodajne pravice. To je izrecno naglasil ministrski predsednik George Papadopoulos. Volilo je okrog 1200 volilcev; to so bili župani, predstavniki enotnega sindikata, industrijskih združenj, obrtnikov in raznih poklicnih organizacij. Izbrali so 92 ljudi; izmed njih bo vlada izbrala 46 članov novega posvetovalnega organa, tem bo sama dodala drugih 10. Izvoljeni so bili državljani v starosti med 25 in 50 leti. Njihovo delo bo trajalo eno leto, začenši od 1. januarja. Papadopoulos je dejal, da Grčija ne bo dobila parlamenta, dokler vlada ne bo izvedla svojega socialnega, gospodarskega in kulturnega programa.

SESTANEK BRANDT—BARZEL

Zahodnonemški kancler Brandt se je sestal v Bonnu s predsednikom parlamentarne skupine krščansko demokratske opozicije Barzelom. Glavna tema razgovora so bili moskovski in varšavski sporazumi, dialog med obema Nemčijama in položaj v Berlinu.

BREZ SKLEPA RAZPRAVA O JEDRSKEM POSPEŠEVALNIKU

Svet CERN (evropske organizacije za atomske raziskave) je ponovno odložil sprejetje končnega sklepa o gradnji velikega atomskega pospeševalnika in so se samo dogovorili, da se bodo sestali in menda dokončno odločali 19. februarja letošnjega leta. V svetu sodeluje dvanajst evropskih držav in se je sestal v mestu Meyrin v bližini Ženeve. Prvotno so nameravali zgraditi veliki jedrski pospeševalnik z zmogljivostjo 300 GEV in je bila resna kandidatura Italije za gradnjo pospeševalnika v Doberdobu. Vse pa se je končalo, ko je Zapadna Nemčija postavila svoj „veto“ in zahtevala, da se pospeševalnik zgradi na njenem ozemlju. Končno je ravnatelj načrta prof. John Adams predlagal, da bi obseg pospeševalnika bistveno zmanjšali, odnosno da bi ga gradili po etapah. Sedaj govore o možnosti, da bi zgradili pospeševalnik v kraju Meyrin blizu Ženeve, kjer naj bi izkoristili že nekatere obstoječe naprave, vendar je tokrat Velika Britanija zahtevala, da morajo sodelovati vse države članice CERN. Švedska, Danska, Holandska, Grčija in Norveška pa so si pridržale odgovor o tem, če bodo sodelovale pri gradnji.

EICHMANNOVEGA POMOČNIKA SO OBSODILI

Porotno sodišče v Bonnu je obsodilo na šest let in šest mesecev zapora bivšega pomočnika Adolfa Eichmanna in esesovskega poveljnika Richarda Hartmanna. Kriv je, da je sodeloval pri uničevanju in usmrtitvi nad 5 tisoč Judov.

Proces proti Hartmannu se je začel že aprila 1968. Tožilstvo je dokazalo, da je sedaj 60-letni Richard Hartmann bil eden „najbolj vrednih zaupanja“ in „najboljših“ med Eichmannovimi sodelavci pri izvajanju „načrta za dokončno rešitev judovskega problema“, čeprav je zelo dobro vedel, da gre za fizično uničenje Judov. Res je, da je Hartmann bil Eichmannov pomočnik, imel pa je tudi dovolj oblasti, da bi sam lahko odločal in ne izvajal vseh Eichmannovih ukazov.

Leta 1942 je iz Düsseldorfa deportiral proti Lublinu okrog 900 oseb, v glavnem judovskega porekla. Ob prihodu na cilj so vse usmrtili. Istega leta avgusta je organiziral „potovanje“ štirih vagonov hrvaških Judov — poleg moških je bilo tudi mnogo žensk in otrok — v Auschwitz. Na ta način je v tem koncentracijskem taborišču umrlo 5000 oseb. Sodišče je ugotovilo, da se je od 5000 oseb lahko rešilo samo 127 oseb, ki so prenesle mučenje in bolezni.

IRSKA VLADA PROTI TAJNI ORGANIZACIJI

Irske nacionaliste, ki se še vedno niso odpovedali Severni Irski – ta je v sklopu Velike Britanije – je presenetil ukrep irske vlade, ki ji načeluje Jack Lynch, s katerim se je zatekla k izjemnim pooblastilom, da bi preprečila rovarjenje podtalne irske organizacije – znane pod imenom tajne vojske. Ta je nameravala izvršiti neko vrsto državnega udara na severnem Irskem. Izhodišče tej akciji pa naj bi bila neodvisna irska republika. Predsednik gibanja Sinn Fein Rory Brady očita Lynchu, da je stopil s poti tradicionalnih zahtev irske republike ter se odpovedal šestim grofijam Severne Irske. Z londonsko vlado naj bi bil sklenil nedopustno kupčijo: odpovedal se je Severni Irski za zagotovilo londonske vlade, da bo podprla prizadevanje Irske, da bi se pridružila Evropski gospodarski skupnosti. Glavni tajnik Evropskega sveta v Strasbourgu Tončič-Sorinj je sprejel predstavnico Irske, ki ga je obvestila o ukrepih irske vlade, da bi zadušila oboroženi upor.

JAPONSKA SE JE VRGLA NA JEDRSKE ELEKTRARNE

Iz Tokia poročajo, da si Japonska zdaj še zlasti prizadeva, kako bi si zagotovila dovolj urana za prihodnost. V prihodnjih 20 letih bo potrebovala okrog 200.000 (kratkih) ton urana; potrebe po uranu utegnejo celo narasti na 230.000 ton, je izjavil funkcionar japonske komisije za atomsko energijo.

Ta predvidevanja so povezana z japonskim načrtom, da bi Japonska pridobivala 42 odsto električne energije iz jedrskih elektrarn. Ta načrt nameravajo izvesti do konca leta 1990. Sedanje potrebe po uranu znašajo okrog 30.000 ton. Iz domačih virov lahko pridobijo Japonci okrog 6.000 ton na leto.

OZN OPOZARJA

Svetovna organizacija je tudi lani obsodila nacizem in izrazila zaskrbljenost, ker so se nacizem, rasizem in apartheid (politika rasnega razlikovanja) ohranili še po 25 letih, odkar obstaja svetovna organizacija. Opozorilo socialnega odbora OZN velja za vse države, ki še niso popolnoma prepovedale nacističnih, neonacističnih in rasističnih organizacij ter skupin.

UGRABITELJEM IN MORILCEM GENERALA ARAMBURA SO SODILI

V Buenos Airesu je sodišče obsodilo tri od petih oseb, ki so jih obtožili soudeležbe pri ugrabitvi in umoru bivšega argentinskega predsednika generala Arambura na zaporne kazni od 2 do 18 let.

27-letnega televizijskega scenarista Carlosa Maguida, ki so ga spoznali za krivega soudeležbe pri zločinu, so obsodili na 18 let ječe, študent, 27-letni Ignazio Velez bo sedel 2 leti in 8 mesecev, medtem ko so katoliškemu duhovniku Albertu Carbonu prisodili 2 leti zapora. Sodišče je 28-letno Maguidovo ženo Noro Arrostito in Ano Mario Pornoy de Silveyro oprostilo vsakršne obtožbe.

Bivšega argentinskega predsednika Arambura sta 29. maja lani dva neznanca v vojaški uniformi ugrabila iz njegovega stanovanja, 17. julija pa so ga našli ubitega v kleti kmečke hiše v Timote, 375 km zahodno od glavnega mesta.

Vodja ugrabiteljev Luis Abal Medina in domnevni morilec bivšega predsednika Gustavo Ramus, lastnik kmetije, kjer so našli ubitega Arambura, sta bila ubita 7. sept. lani med spopadom s policijo v Hurlinghamu, 25 km od Buenos Airesa. Skoraj vse člane, ki so bili soudeleženi pri ugrabitvi, so ubili ali aretirali, samo dva, ženska in moški, ki sta ukradla avto, s katerim so Arambura odpeljali iz mesta, sta ušla policiji.

O SODOBNI OBOROŽITVI SOVJETSKE ZVEZE

Ob dnevu »oboroženih sil za raketne izstrelke in za artilerijo« sta maršal Krilov, ki je poveljnik enot strateških raket in obrambni minister Grečko poudarila moč Sovjetske zveze na področju raketnih izstrelkov.

Maršal Krilov piše v časopisu »Pravda«: »Komunistična partija in sovjetska vlada dosledno branita stvar miru in mednarodne varnosti. Oba sta se zavzemala in se zavzemata še vedno za to, da bi bila raven obrambne zmožnosti Sovjetske zveze na zadovoljivi višini.

IZJAVA PREDSTAVNIKOV PRIMORSKIH REVIJ

Naprošeni smo bili, da objavimo izjavo predstavnikov primorskih revij. To izjavo, ki je bila sprejeta za „okroglo mizo“, ki so jo pripravila uredništva primorskih revij v Idriji 5. 12. 1970, so poslali vsem slovenskim časnikom in revijam v Sloveniji ter v zamejstvu.

Predstavniki slovenskih revij, ki izhajajo v Primorju tako v republiki Sloveniji kakor v Trstu, zbrani na posvetovanju v Idriji 5. 12. 1970, so proučili dokumentacijo o proslavi koroškega plebiscita v Celovcu, 10. oktobra 1970.

Predstavniki sedmih primorskih revij ugotavljajo, da se je omenjeno slavje razvijalo v šovinističnem duhu, izzivanje pa zadobiva vse drugačen pomen, ker so celovškemu praznovanju predsedovali predsednik avstrijske republike, predsednik vlade in predsednik koroške dežele.

Tako početje je žaljivo za slovensko narodno skupnost, ki živi v Avstriji, in hkrati nasprotno duhu novega evropskega sporazumevanja, da pri tem sploh ne omenimo ozračja dobrega sosedstva, ki naj bi ustvarilo nove oblike sožitja na italijansko slovenski in slovensko avstrijski meji.

Predstavniki primorskih revij protestirajo proti takemu obnavljanju nacističnega duha in zahtevajo, da se odnosi med matično republiko in avstrijskimi oblastmi razvijajo na podlagi pravnih norm, mednarodnih dogovorov in v duhu tistega protifašističnega boja, ki je leta 1945 premagal nacizem.

Predstavniki primorskih revij opozarjajo evropsko javnost na ravnanje avstrijske republike, ki se je s 7. členom državne pogodbe 1955. leta obvezala, da bo spoštovala pravice slovenske narodne skupnosti, zdaj pa ne samo, da njihovih pravic ne spoštuje, temveč celo uprizarja šovinistična slavja na obmejnem etničnem mešanem ozemlju, tako rekoč pred vrati republike Slovenije in Jugoslavije.

Idrija, 5. 12. 1970

Predstavniki revij:

Idrijski razgledi, Kaplje, Mladika, Most, Obala, Srečanja, Zaliv

Govor dr. Draga Štoke v furlanskem deželnem svetu

V deželnem svetu Furlanije-Julijske krajine (Italija) je v teku debate o deželnem proračunu posegel tudi svetovalec Slovenske skupnosti dr. Drago Štoka.

V prvem delu svojega govora je obravnaval vobče družbeno-gospodarsko problematiko v deželi, v drugem pa je dr. Štoka podčrtal važnost stikov in sodelovanja med Furlanijo-Julijsko krajino in Koroško ter Slovenijo in Hrvaško. Te stike in sodelovanje je treba še razširiti in poglobiti kar naj prispeva k ustvarjanju še boljših odnosov med sosednimi narodi in k boljšemu spoznavanju vprašanj, ki posredno ali neposredno zadevajo ljudstvo v deželi.

Potem je govornik obravnaval vprašanje slovenske narodne skupnosti v deželi.

Najprej je ugotovil, da je bil zadnje leto dosežen določen napredek, kar zadeva odnose med večino in manjšino, in je v tej zvezi omenil sprejem odposlanstva beneških Slovencev pri predsedniku Berzantiju, s čimer je bil dejansko priznan obstoj tamkajšnje manjšine, ki ji je treba torej tudi pravno priznati posebne pravice.

Lani je bil dokončno odobren zakon, po katerem se Slovenci smejo tudi pravnoveljavno imenovati s svojim lastnim imenom v deželni zakonodaji, kar naj bo čvrsta osnova za reševanje ostalih odprtih manjšinskih problemov.

V tej zvezi je dr. Štoka ponovno načel vprašanje veljave zakonov, ki jih je izdal fašizem in ki so grobo krivični za Slovence, kot na primer prepoved uporabe slovenščine na sodiščih. Fašizem je zadal slovenski manjšini hud udarec. Uničil je njena kulturna in gospodarska društva, ukinil vse šole, poitalijančil slovenske priimke in slovenska imena vasi ter krajev.

Skrajni čas je – je nadaljeval govornik – da se slovenski manjšini zagotovi dejanska enakopravnost z italijansko večino. Tej manjšini je treba torej zagotoviti enakopravnost, kar pomeni, da ji je treba priznati vse tiste pravice, ki ji bodo omogočile, da bo ohranila vse svoje etnične, narodne in jezikovne značilnosti, po katerih se razlikuje od večinskega ljudstva.

Prijateljstvo med otroki

Še predno otrok shodi, ko ga imamo še v ograjici, že išče družbe, že kaže svojo naklonjenost ljudem in rečem. Kar kmalu se zdolgočasi sredi kupa igrač, katere mu nanosimo, da bi se z njimi igral. Ne sam. Zraven naj bo mamica ali nekoliko starejši bratci in sestrice. Kolikokrat slišimo, da tri ali štirileten edinček prosi za bratca ali sestrico. Želi živeti v družbi sebi enakih, se igrati z njimi. Nima vseh in vsakega enako rad. Podzavestno čuti posebno naklonjenost do tega ali onega. Otrok dorašča. Že prikobaca na sosedovo dvorišče. Svet domače kuhinje in sobe mu postaja premajhen in premalo zanimiv. Tam nima vesele družbe sebi enakih otrok. Kako brž se navadijo štiri do petletni otroci življenju v raznih otroških vrtcih. Temperamentna različnost otrok, vsak ima nekaj svojega, čeprav včasih trdega in še neizbrušenega zbližuje te male ljudi v veselo skupnost. Res je, da to zbliževanje ne mine brez solza, tudi brez udarcev in padcev ne. Vsak na novo došel otrok prinese nekaj s seboj, hoče pokazati, da nekaj zna, da je že velik in pogumen. Polagoma se otroci prilagajajo drug drugemu, se začno drug za drugega zanimati in se podrejati disciplini, brez katere v skupnosti ne gre. Ko pa se ti otroci igrajo doma na dvoriščih ali v vrtcu, že lahko opazujemo, kako se ustvarjajo mala prijateljstva med dečki, med deklicami, pa tudi skupaj.

Kako gledamo na taka prijateljstva med predšolskimi otroci in pozneje v nižjih razredih osnovne šole. Večkrat zelo skeptično in krivično. Bojimo se slabih vplivov nevzgojenih pouličnih otrok. Imamo večkrat krivične predsodke o raznih družinah, s katerimi nismo ravno v prijateljstvu. Niso namreč na najboljšem glasu. **Otroka hočemo na vsak način za čim daljši čas obvaroavti v varnem zavetju urejenega doma. Saj bo še tako prezgodaj moral med neizbrane otroke v šoli. Toda takrat bo imel svojih sedem let in ga bomo na vstop v šolo in poredne sošolce pripravili. Zelo dvomim, da bi se vam to posrečilo in bi res mogli do sedmega leta in potem tja do desetega obvarovati svojega otroka vsakega vzgojno kvarnega vpliva. Bolje bi naredili tako. Otrok mora med otroke, kakor moramo ljudje med ljudi. Ta naš otrok raste v mladega človeka, ki si bo nujno že v osnovni šoli iskal prijateljev. In kaj je v mladosti lepše od lepega prijateljstva. Če smo bili kot starši pametni vzgojitelji, bomo svojim tudi še malim otrokom dovolili drobno, nedolžno otroško prijateljstvo. Ne samo z lepo oblečenimi, gosposkimi in bogatimi otroci, o ne, vaš otrok naj se ob vas in z vami sreča tudi z revnim, morda zapuščenim otrokom. Za tako zbližanje bomo uporabili razne otroške rojstne in godovne dneve. Že zgodaj vzgajajmo naše otroke v socialno čuteče, pa si bodo zdaj in pozneje pravilno izbrali svoje prijatelje in zaupnike, kar bo za njihovo poznejše življenje velike važnosti. Dober prijatelj nam more biti bližnji in boljši kot marsikateri domač človek. Res ni vse zlato, kar se sveti, toda z malimi razočaranji nad raznimi mladostnimi prijatelji se otrok resni, vzgaja in pripravlja, da bo nekoč prav izbral svojega življenjskega prijatelja, prijateljico. Spoznal bo, kaj je lepa zvestoba in da je treba za to zvestobo premagati svojo sebičnost. Prijatelj ne sme od prijatelja samo pričakovati, ampak mu mora tudi dajati in mu pomagati, kadar mu je hudo. To pa ni vedno lahko.**

Marsikaj vpliva vzgojno pozitivno ali negativno na naše otroke. Večkrat niso starši najboljši vzgojitelji, pri vzgojnem delu jim pozneje pomaga šola z dobrimi učitelji in vzgojitelji. Priznati pa moramo, da se naši mali otroci vzgajajo med seboj. Vsaj v premagovanju svoje otroške sebičnosti, važnosti, male prevzetnosti in domišljavosti. Vse to se v druščini, zlasti še v prijateljski druščini brusi in izginja. **Res da otrok v svojem prvem razdobju močno posnema, toda je poleg tega tudi dober opazovalec. Kaj kmalu vidi, kaj mu na sosedovem otroku ni všeč. Ni obziren, da bi tega ne povedal na glas. Neljub in premalo družaben, preveč sebičen otrok se mora premagovati, če hoče ostati v veseli družbi sovrstnikov.**

Ko odstiramo svoje otroške spomine, ali niso najlepši združeni v otroškem in pozneje šolskem prijateljstvu. Pogosto drže vse življenje in postajajo v vsakem razdobju življenja lepša taka iskrena domača otroška prijateljstva. Kot modri vzgojitelji jih bomo pri svojih otrocih gojili, seveda pa modro in previdno čuli nad njimi. D. K.

SLOVENCI
doma in po svetu

9-letnica Slomškovega doma v Argentini

Dne 25. oktobra so spet ponosno vihrale zastave na pročelju Slomškovega doma v Ramos Mejii, kjer se je zbrala množica Slovencev, da bi slovesno praznovala deveto obletnico ustanovitve in blagoslovitve Slomškovega doma.

Slovenci v Milanu

Po poletnem odmoru so se Slovenci v Milanu spet sešli 8. novembra in 6. decembra v baziliki sv. Ambroža. Msgr. Kunstelj je med mašo razložil, zakaj ni bilo slovenske službe božje v oktobru. Skupno so sklenili, da bo v prihodnje slovenska sv. maša redno vsako prvo nedeljo v mesecu, ob 17. uri v isti cerkvi.

IGRALEC STANE SEVER - UMRL

V Ribnici na Pohorju je v petek, 18. dec. 1970, umrl Stane Sever, naš veliki gledališki igralec. Le uro po umetnikovi smrti je žalostno novico sporočil Franc Eržen, ravnatelj ondotne osnovne šole. Bil je ob Stanetu Severju v trenutku, ko je umrl.

Stane Sever bi moral nastopati v krajih dravske doline, kamor poklicno gledališče malokdaj zaide. V petek je res prišel v Ribnico s svojim gledališčem. Po prvem nastopu mu je postalo slabo, kmalu zatem je sledil konec. Zavesa se je Stanetu Severju poslednjič zagrnila tam, kamor ga je vselej vodilo njegovo poslanstvo: v bližini malega slovenskega človeka. Ne na velikem odru. Nekaj simboličnega je v tej smrti. Stane Sever je umrl po predstavi v majhnem slovenskem kraju, ko je zadnjikrat razdal bogastvo svoje umetnosti tistim gledalcem, katerim je bilo po njegovem trdnem prepričanju vselej najbolj in prvenstveno namenjeno.

Rodil se je 20. novembra 1914 v Ljubljani in se je že kot dijak poskušal v igrah. Nastopal je pri kulturno-prosvetnih društvih, učiteljišče pa končal 1936. leta v Mariboru. Igral je na Šentjakobskem odru, vendar nadarjenost ni ostala skrita. Že s sezono 1937/38 so ga angažirali v ljubljanski Drami in tam je ostal do izstopa pred leti — nepretrgoma, kar prav tako po svoje izpričuje zvestobo tej gledališki hiši. V Ljubljansko Dramo je prišel, ko je tam igrala vrsta odličnih igralcev in ob njih je kmalu dozorel v umetnika, ki je po osvoboditvi zablestel v vsej izvirnosti svojega talenta.

Njegove igralske kreacije so zaobsegle širok lok: od Hamleta in Egmonta ter Cyranoja prek Riharda III., Švejka in Proctorja v Lovu na čarovnice do barona Lenbacha, Šimna v Botru Andražu in Matička do Pravdača v Celjskih grofih. Bil je eden najimenitnejših karakternih igralcev, kar jih je slovenski oder kdaj spoznal in že nekaj skromnih navedb iz sicer tako bogatega repertoarja pove, da se je lahko lotil tako veseloigre in komedije kot dram in tragedij domačega in svetovnega dramskega ustvarjanja.

Njegov glas bo ostal zapisan v arhivih slovenskega radia in televizije, kjer je najširšemu krogu poslušavstva sodobnih medijev dal nepozabne kreacije. Posebej pa bo ostalo njegovo ime povezano s prvimi začetki slovenskega filma po 2. svetovni vojni.

Skupno romanje v Lurd

V četrtek, 3. dec. 1970, smo se na zborovanju članic Živega rožnega venca odločili, da organiziramo v letošnjem letu skupno romanje iz vseh naših župnij v Lurd. Vozijo avtobusi podjetja Sienčnik iz Dobrle vesi.

Romanje bo trajalo 10 dni, vozili se bomo z avtobusi po sledeči poti: Avtobusi bi zbirali romarje po Podjuni, v Celovcu (okolica), po Rožu in Zilji. V Padovi bi prenočili in imeli v baziliki sv. Antona skupno romarsko sv. mašo, nato bi se peljali v Turin, prenočili, imeli v baziliki Marije Pomočnice sv. mašo in si ogledali živi čudež na zemlji: Hišo božje previdnosti, v kateri je 18.000 bolnikov, pa nobene pisarne, nobenega premoženja, nikoli ne prosijo pomoči in vsak dan prihajajo darovi, da že 140 let ničesar ne zmanjka. Hišo božje previdnosti je ustanovil sv. Jožef Cottolengo. Vožnjo nadaljujemo v Francijo, prenočimo v St. Martinu, in naslednji dan pridemo v Lurd. V Lurdu ostanemo tri dni, se udeležimo lurških procesij, sv. maš pri Lurški votlini, prikazovanja in vseh drugih verskih skupnih pobožnosti. Sedmi dan odpotujemo iz Lurda v Vienne, kjer prenočimo (tam so šolske sestre), naslednji dan obiščemo Ars, kjer je živel sv. Janez Vianey, nadaljujemo vožnjo v Švico in prenočimo v Einsiedlnu, kjer je velika Marijina božja pot; tam bo sklepna romarska sv. maša in vrnitev na Koroško!

Vožnja tja in nazaj, vsa prenočišča in hrana za vseh 10 dni stane 2500.— šil. Vsak romar (romarica) mora imeti veljaven potni list.

Vse vodnice Živega rožnega venca naprošamo, da povabijo sosestre, da se udeleže tega skupnega romanja. Prijavite se pri domačem g. župniku ali pri slov. dušnopastirskemu uradu v Celovcu, Viktringer Ring 26. Dajte v prijavi točen naslov, kje stanujete in krajevno pošto. Vse to duhovno romanje organiziramo in vodimo duhovniki, ki vam bomo vseskozi v pomoč.

Ker živimo v času turizma, se ne da nič organizirati in rezervirati v poletnem času, ampak vsaj 3 do 4 mesece vnaprej. S tem v zvezi vse lepo vabimo, da se prijavijo za romanje najkasneje do 15. januarja, da bomo potem vedeli rezervirati na 6 krajih prenočišča in hrano za vse romarje. Ko bo zaključeno vpisovanje, bomo tudi mogli objaviti čas romanja. Stroške za romanje boste plačali, ko bo končano vpisovanje po 15. januarju letos.

Lepo vas vabimo k temu skupnemu romanju Živega rožnega venca v Lurd, udeležite se ga v lepem številu, da bomo s skupnim romanjem, z molitvijo izprosili sebi, svojim družinam in župnijam in vsej škofiji obnovo duhovnega življenja v letu škofijske sinode.

Za organizacijo romanja v Lurd:
A. Cvetko

11. decembra je minila dvainpetdeseta obletnica smrti Ivana Cankarja (10. maja 1876 — 11. decembra 1918), avtorja Pohujšanja v dolini šentflorjanski, Volje in moči, Hlapcev, Bele krizanteme . . .

Ugibanja o bodočem papežu

Po povrnitvi papeža Pavla VI. z dolgega potovanja po južni Aziji so se po italijanskih listih zopet pojavila ugibanja o možnosti, da bi se papež utegnil odpovedati svojemu mestu zaradi šibkega zdravja. Nekateri listi so izrazili domnevo, da bo to storil, ko bo dosegel starost 75 let. Seveda so to samo ugibanja, za katera je dal gotovo tudi povod njegov ukrep, da se kardinali iznad 80 let starosti ne bodo mogli udeležiti konklava, to je volitve papeža. Vsekakor priznava tisk papežu velik pogum, da je sprejel tako važen ukrep. Od 1. marca 1971 ne bo moglo voliti papeža 27 kardinalov; 25 kardinalov je že doseglo starost čez 80 let, dva bosta dosegla to starost med januarjem in februarjem 1971. Po starosti se bodo kardinali, ko se bodo lahko udeležili konklava delili takole: 14 jih bo prekoračilo 75 let, starost 13 kardinalov se bo sukala med 70 in 74 leti; večina kardinalov, to je 54, bo stara 60 do 69 let; 19 jih ne bo imelo 60 let, od teh ne bodo trije dosegli 50. leto. Papeža bo volilo 100 kardinalov, od teh bo 26 Italijanov in 74 tujih državljanov. Papež je tako izbiral kardinale, da je med njimi najmočnejša struja zmernonaprednih cerkvenih dostojanstvenikov. Kardinalski zbor se je vsekakor internacionaliziral.

† Komponist Petar Konjović

Pred kratkim je v Beogradu umrl znani srbski komponist Petar Konjović. Srbska in po njem celotna jugoslovanska glasbena kultura je izgubila z njim močno skladateljsko osebnost. Konjović je bil celo v dolgih letih plodnega življenja osrednja osebnost jugoslovanske glasbe.

Slogovno je Petar Konjović nadaljeval izročilo, ki ga je utemeljil Stevan Mokranjac na področju makedonske narodne pesmi, medtem ko ga je Konjović prenesel na področje inštrumentalne in zlasti scenske (operne) umetnosti. V Pragi je v dveh letih končal študij kompozicije in dirigiranja. Po prihodu v domovino se je z vso prizadevnostjo lotil dela na zagrebški Operi, kjer je bil skoraj dve desetletji povezan tesno z njo. V Beogradu je bil profesor, zatem rektor glasbene akademije. Po drugi svetovni vojni je bil eden izmed prvih, ki je dal pobudo za ustanovitev muzikološkega inštituta srbske akademije znanosti in umetnosti. Bil je tudi predsednik jugoslovanske sekcije za moderno glasbo s središčem v Londonu.

Študij v Pragi je zapustil močne sledove v njegovem skladateljskem okusu. Po odkritosrčnem in v narodnem melosu in deklamaciji zakoreninjenem umetniškem hotenju je Konjović v najtesnejši zvezi s češkim komponistom Janačkom, saj sta oba ustvarila nov slog narodnega realističnega ustvarjanja. Ne gre dalje prezreti močnih spodbud in narodnega čutenja, kot ga je z močnimi črtami zarisal Musorgski.

Njegova dela: Svoje skladateljsko pero je prvič preizkusil z opero *Miloševa svatba;* sledile so druge opere, inspirirane v slavni zgodovini srbskega naroda, pa tudi v življenjski realistiki preprostega človeka. To so opere *Knez iz Zete, Koštana* (v tej je z velikim posluhom uporabljal v prvi vrsti narodni ples), *Vaščani* itd. Petar Konjović je tudi avtor velikega scenskega dela *Domovina* na tekst Ive Vojnovića Smrt majke Jugovića in simfonične poeme *Makar Čudra* po delu Maksima Gorkega. Skoraj neopažena pa so njegova simfonična dela; omeniti je le simfonijo v g-molu ter nekaj drugih inštrumentalnih del in pesmi.

ZAŠČITNA DELA V ŽIČAH

V nadaljevanju svojih sistematičnih zavarovalnih in ohranitvenih del je zavod za spomeniško varstvo Slovenije kot osrednja slovenska konservatorska ustanova v razvalinah Žičke kartuzije pri Slovenskih Konjicah, ki je eden naših najvidnejših zgodovinskih in arhitekturnih spomenikov, letos obravnaval dragoceno stavbo nekdanje redovne cerkve. Nadaljevali so s pozidavo zrušene severne stene, predvsem pa so se posvetili trikotnemu čelu nad zahodno fasado, ki je bilo močno nagnjeno in zelo ogroženo. Zaradi preskromno odmerjenih denarjev pa seveda vse ostale ruševine na glo propadajo.

SMRT SOVJETSKEGA FIZIKA

Kot javljajo iz Moskve, je v starosti 66 let podlegel zahrbtni bolezni »eden od očetov atomske fizike v Sovjetski zvezi« Abram Isakovič Alikanov.

Od 1945. leta je bil Alikanov, ki se je že 1927. leta v Leningradu lotil raziskav, načelnik zavoda za teoretično in eksperimentalno fiziko. Kot tak je največ pripomogel k uresničitvi sinkrotona na protone in gradnji največjega pospeševalca protonov na svetu v Serpukovu.

VOGRČE

Napredek je zahteva časa in tej zahtevi tudi Vogrče ne morejo uiti.

Skoro v vsaki hiši opazimo mnogo novega: moderno opremljeno kuhinjo, električni štedilnik, pralni stroj, hladilnik, televizor itd. Zunaj pa obnovljeno gospodarsko poslopje, zlasti pa moderen hlev. Traktor in avto spadata k „hišnemu inventarju".

K javnim zgradbam spada pri nas šola. Ni odgovarjala zahtevam časa, zato jo je občina postopoma obnavljala, motor obnavljanja pa je bil bivši direktor g. Anton Klemun, sedaj direktor v Škocijanu. Občina je izdala v zadnjih letih do začetka leta 1970 čez 900.000 šilingov za obnovo. Sedaj jo je veselje pogledati od zunaj in od znotraj. Le telovadnica bo še opremljena, pa to ni tako važno, ker se naši otroci itak veliko gibljejo, najbolj pa telovadijo, ko je poljsko delo.

O našem modernem „gasilskem domu" in vsej novi opremi smo že poročali. Imamo pa tudi dobro izvežbane gasilce. Letos so naši gasilci na tekmovanju v Lovankah dobili prvo nagrado, na okrajnem tekmovanju v Velikovcu pa drugo.

Na sredi vasi pri šoli si je Pukel Heinz, pd. Tomaž, zgradil veliko stavbo, kjer ima spodaj najmodernejše opremljeno trgovino, zgoraj pa stanovanje, pri hiši pa okusno urejen vrt. 14. novembra je bila otvoritev nove trgovine in so prišli kupovat od blizu in daleč, ker je vsak dobil še zastonj zavojček. Čestitamo g. Heinzu, da je tako podjeten in si je s svojo in ženino pridnostjo ustvaril tako trgovino, ki je v ponos vasi.

Novo urejena šola, trgovina in druge nove hiše pa potrebujejo vodo. Stari vodovod iz leta 1924 je bil nezadosten in je poleti primanjkovalo vode. Zato je vogrška „vodna skupnost" začela graditi nov vodovod iz župnijskega gozda, kjer je studenec in rezervoar, ki drži 133.000 litrov. Sedaj ima „vodna skupnost" že 26 članov. Stroški so znašali 145 šilingov, ki so jih nosili člani sami, občina je dala le 8500 šilingov. Rezervoar je delal stavbeni mojster Hanzej Vodivnik, iz Vogrč doma, sedaj v Pliberku. Največ zaslug, dela in skrbi pri vodovodu je imel izvoljeni predstojnik Tonč Visočnik.

Obeta se nam tudi voda iz pliberškega občinskega vodovoda. Sedaj gradijo vodovod iz Pliberka proti Dobu in bo možen odcep proti Repljam in Vogrčam. Do uresničitve bo najbrže preteklo še precej vode, mudi se nam pa tudi ne, ko imamo že svojo vodo.

Novo hišo si je zgradil g. Manfred Krainz, pd. Lebnik kar ob stari hiši. Tako bo sedaj prezimil v svetli, prijetni in topli hišici in še v miru, ko je sedaj tega pogrešal. V surovem stanju pa imata že zgrajeni hiši Visočnik Tonč, pd. Petrov in Čebovarjev Gustl. Tako rasetjo Vogrče. Sedaj ima naša vas še mirno življenje, čez tisoč let bo pa že mesto . . .

Občni zbor Združenja staršev Državne gimnazije za Slovence

Združenje staršev na Slovenski gimnaziji je imelo svoj redni občni zbor v soboto, 19. decembra 1970, dopoldne, v modri dvorani Glasbenega doma v Celovcu. Povabilu se je odzvalo lepo število staršev in vzgojiteljev. Najvažnejše točke občnega zbora so bile poročilo predsednika, poročilo ravnatelja Slovenske gimnazije, volitev novega predsednika in razlaga gradbenega načrta za gimnazijsko poslopje.

Predsednik Franc Stingler je nakazal v svojem poročilu delo Združenja staršev v minulem letu. Združenje staršev se je močno potrudilo, da bi država začela graditi čimprej lastno poslopje za Slovensko gimnazijo. Ta trud je letos rodil svoje sadove. Prosvetni minister Gratz je izjavil 8. oktobra v Celovcu, da je gradnja gimnazije utemeljena; takrat je obljubil vso podporo tudi deželni glavar Sima. Decembra je bil ravnatelj gimnazije skupno z arhitektom Nitschem in Janezom Oswaldom na Dunaju, kjer so predložili načrt v končno odobritev. Ob koncu svojega poročila je predsednik prebral tudi zahvalno pismo, ki ga je Združenje staršev poslalo prosvetnemu ministrstvu in deželnemu glavarju, saj se bo zdaj končno začela gradnja lastnega gimnazijskega poslopja. V tem zahvalnem pismu pa prosi Združenje staršev pristojne oblasti tudi za nadaljnjo podporo v vseh zadevah Državne gimnazije za Slovence. Bivši predsednik Stingler je v poročilu tudi nakazal podporo izvenšolskemu delovanju dijakov. Podprlo je, npr., gimnazijski ples, in prevzelo organizacijo za obisk južnih Tirolcev aprila v Celovcu ter za obisk naših dijakov v Boznu maja letos.

Ravnatelj gimnazije dr. Pavle Zablatnik je podal najprej nekaj statističnega pregleda. Letos je zapustilo gimnazijo 42 abiturientov, kar je bilo doslej največje število. V šolskem letu 1970/71 se je vpisalo na novo 64 dijakov in dijakinj. Število učencev znaša 429, od tega 213 fantov in 206 deklet. Učiteljev je 24, od tega 7 ženskih učnih moči. Ker je prof. dr. France Cigan zbolel, poučujeta glasbo profesorja Jože Ropic in Anton Feinig. Učiteljica Elizabeta Arbeitstein je prevzela 10 ur dekliške telovadbe. Ker ima gimnazija izključno popoldanski pouk, imamo hude težave s prostimi predmeti. Zaradi tega je najel Deželni šolski svet prostore v dijaškem domu Slovenskega šolskega društva v Tarviser Straße v Celovcu ter v Mohorjevi hiši.

Zadnje čase pa le kaže, da bo kmalu konec hude prostorske utesnitve in napornega popoldanskega pouka. 15. decembra 1969 sta Narodni svet koroških Slovencev in Zveza slovenskih organizacij na Koroškem izposlovala pri prosvetnem ministrstvu začetek premika h gradnji Slovenske gimnazije. Uspelo je tudi, da gradbe niso razpisali na običajni državni ravni, ampak da sta dobila načrtovanje v roke oba koroška arhitekta Nitsch in Janez Oswald, ki poučuje na gimnaziji risanje. 28. februarja 1970 je poslalo prosvetno ministrstvo ministrstvu za gradnje in tehniko spremenjeni in odobreni prostorski in funkcijski program za Državno gimnazijo za Slovence. Maja so tudi sporočili, da je obvestil novi gradbeni minister Moser koroško deželno vlado, da že pripravljajo razpis natečaja. Proti koncu zadnjega šolskega leta so poverili gradnjo arhitektoma Oswaldu in Nitschu, ki sta morala predložiti že avgusta prvi osnutek. 15. decembra pa sta že predložila skupno z ravnateljem gimnazije končni načrt v odobritev. Zdaj lahko upamo, da bodo začeli z gradnjo spomladi 1971.

Po volitvah novega odbora je izjavil novi predsednik Mirko Kumer, pd. Črčej z Blata, da se bo trudil s pomočjo odbornikov z vsemi silami za čimprejšnjo izgradnjo Slovenske gimnazije. Omogočiti in podpirati pa tudi hočejo izvenšolsko delovanje dijakov, ter pomagati z nakupom učbenikov in drugih šolskih potrebščin. Odbor bo tudi skušal dokupiti nekaj zemljišča k pičlo odmerjenemu igrišču. Zemljišče zraven gimnazije je na prodaj; kupila naj bi ga država, če pa to ne bo mogoče, ga bo kupilo Združenje staršev s pomočjo prostovoljnih prispevkov.

Na koncu je razložil arhitekt Janez Oswald gradbeni načrt za gimnazijo. Poudaril je, da je šola zasnovana kot funkcijska šola s kabinetnim poukom. V nižji stopnji bo pouk v glavnem v razredih, v višjih pa v raznih oddelkih. Jedro šole bo nekaki pedagoški center, ob njem pa se bodo uvrščali posamezni oddelki (npr. za jezikoslovje, naravoslovje itn.). Šola bo ustrezala vsem sedanjim in tudi bodočim vzgojnim in učnim zahtevam.

Novi odbor sestavljajo: Predsednik: **Mirko Kumer;** podpredsednik: **Franc Štingler;** tajnica: **Janja Zikulnig;** namestnica: **Milica Cvelf;** blagajničarka: **Marinka Inzko;** namestnik: **Anton Rutar;** preglednika računov: **dr. Mirt Zwitter in Anton Gabriel;** odbornika: **dr. Pavle Zablatnik** in častni član Združenja staršev, prvi ravnatelj Slovenske gimnazije **dr. Joško Tischler.**

Zaradi pomanjkanja prostora smo morali nekaj dopisov odložiti za drugič. Cenjene dopisnike prosimo, da nam to oprostijo.

Uredništvo

Kakor lani, bosta tudi letos oba maturitetna razreda pripravila

gimnazijski ples

Prireditev bo v petek, dne 22. januarja 1971, ob 20. uri v Kolpingovi dvorani v Celovcu. Za glasbo bosta skrbela dva ansambla.

Za številni obisk se priporočata oba maturitetna razreda.

Farna mladina v Št. Jakobu vabi na ljudsko igro v treh dejanjih

MATI TEREZA

v nedeljo, 3. 1. 1971, ob 19. uri, v farnem domu v Št. Jakobu v Rožu.

———

„Podjunska glasbena skupnost" vas prav prisrčno vabi na

VESELI POPOLDAN

ki bo 3. januarja 1970, v farni dvorani v Št. Lipšu.

Začetek ob 14. uri popoldan.

———

Vabilo na

SMUČARSKI TEČAJ 1971

Slovenske mladine, ki bo od 2. do 5. januarja pri Lapšu na Šentjanških Rutah. Tečaj bo pod strokovnim vodstvom Roberta Kropiunika. Cena za prenočišče in polno oskrbo znaša približno 80.— šil. na dan.

Udeleženci smučarskega tečaja se srečajo 2. januarja, ob 9. uri v gostilni Tišlar v Št. Janžu.

60-letnica g. dekana Krista Srienca

Na dan sv. Štefana, so po drugi sv. maši odšli cerkveni pevci v župnijsko pisarno in tam zapeli voščilno pesem svojemu župniku in dekanu Kristijanu Sriencu.

Po odpeti pesmi je slavljencu voščil faran Črčej. Rekel je, da je od 60 preživelih let bilo 12 preživetih v Šmihelu. Ta leta so bila značilna po veliki gradbeni dejavnosti g. dekana. Takoj prvo leto je bilo treba izgraditi župnišče in primerno preurediti njegovo gospodarsko poslopje. Nato je bilo treba posvetiti skrb podružnim cerkvam. Sv. Katarina je dobila nova okna, obnovili sta se cerkvi v Rinkolah in Dvoru. Gospod dekan je znal ljudi navdušiti, da so povsod radi pomagali z darovi in delom. Poleg kmetov so veliko pomagali tudi delavci in rentniki.

Nato se je hotel lotiti poprave farne cerkve, kar pa je škofijska gradbena komisija odsvetovala. Obok je že počen, temelji niso izolirani. Boljše je, da se počeni del cerkve podere in tam naredi novo, sodobno halo, ki bi bila bolj akustična in bi se dala ogrevati. Farani so se v nabiralnih polah obvezali prispevati čez pol milijona šilingov.

A kam dotlej z bogoslužjem? Treba je najti prostor, kjer bi se moglo v gradbenem času maševati. Tu je farni odbor sklenil zgraditi farno dvorano. G. dekan je bil že prej kupil staro šolo, ki bi preurejena služila lahko kot farni dom. Šola stoji na lepo vzvišenem prostoru poleg cerkve. Pogled nanjo pa je zakrivala hiša stare kaplanije, zato so farani kaplanijo podrli. Na njenem mestu je nastal lep parkirni prostor, pod njim pa garaže in drvarnice. Nato se je stara šola izgradila v farni dom z veliko ogrevano dvorano za službo božjo in katoliške prireditve. Tam je tudi soba za vaje cerkvenih pevcev in pa stanovanje za hišnico.

Lotili bi se letos gradnje župne cerkve, če se ne bi podrl zvonik v Večni vesi. Ker cerkev brez zvonika ne more biti, bo treba tamkaj najprej zastaviti lopato in šele 1972 pride cerkev sv. Mihaela na vrsto. Prej pa bo treba povečati še pokopališče in sicer je mišljeno zgraditi terase v hrib sv. Katarine.

Tudi duhovno je g. dekan mnogo gradil. Dajal je zgled dobrega kmetovalca in živinorejca, skrbel za dober pouk šolske mladine in se brigal s svojim pomočnikom za odraščajočo mladino. Deloval je kot voditelj Marijine legije. Vmes pa še našel čas za uživanje lepot božje narave in bil vnet lovec.

Želimo g. dekanu, da bi mu Bog dal trdnega zdravja, da bi mogel svoje in obenem naše načrte uresničiti. Farani mu bodo pri njegovem delu pomagali.

Gospod dekan se je za čestitke zahvalil. V svoji skromnosti je svoje zasluge za faro tajil in rekel, da tudi v bodočnosti ne pričakuje posebnih uspehov, kar pa navzoči niso vzeli na znanje. Vedeli so, da bo še tudi v nadalje ostal aktiven in delaven v fari, kot ostane na svoji zemlji kmet grča, ki dela do smrti in pomaga mlademu, da bi ta lažje gospodaril.

Vse najboljše za vašo šestdesetletnico!

Praznik naše pesmi v Kazazah

Skoro ni lepšega doživetja, kakor nam ga nudi naša pesem. Zato jo radi poslušamo in se ob njej razveseljujemo. V tem duhu je naš župnik, v imenu naše katoliške mladine, otvoril na 2. adventno nedeljo, praznik naše pesmi z miklavževanjem, ko nam je polagal na srce, naj sprejemamo našo pesem z ljubeznijo in nam zaželel ob njej veliko srčnega veselja. Ta želja se je ob prazničnem, družinsko prisrčnem ozračju lepo uresničila. Poleg tega smo s svojo udeležbo hoteli pokazati, da hočemo verskokulturno prizadevanje naših mladih in najmlajših vedno podpirati.

Posebnost tega pevsko-kulturnega srečanja je bila že v tem, da smo slišali raznovrstne pesmi: od ljubkih otroških do naših lepih narodnih, ki so jih že naši predniki tako radi prepevali doma in pod vaško lipo, in naših novejših narodnih, ki jih tako radi poslušamo v radiu, do verskih popevk, ki nas s svojo moderno ritmiko zgrabijo in navdušujejo za verske ideale.

Nadaljnja posebnost te pevske prireditve je bila v tem, da je nastopilo pet različnih pevskih ansamblov in da sta se nam prvič predstavila dva mlada umetnika: Micka Matija, ki je spremljala večino pesmi dekliškega zbora in pesmi dekliškega pevskega dueta s kitaro, in Blažej Jager, ki je med pevskimi nastopi na harmoniko zaigral nekaj naših priljubljenih melodij. Oba sta pokazala, da že zelo dobro obvladata svoje instrumente.

Posebne zasluge za lep, živahen potek celotnega programa ima naša požrtvovalna učiteljica Nežika Pisjak, ki je prevzela najtežjo nalogo, da je učila in nastopila z našimi najmlajšimi, ki še hodijo v našo ljudsko šolo, in sestavila zelo posrečene uvodne besede za posamezne pesmi, ki so celotno prireditev zelo poživile. Ob tej priložnosti smo odkrili še en talent, gimnazijko Nežiko Božič, ki nas je razločno in s primernim poudarkom vodila od pesmi do pesmi, z besedilom, ki ga je sestavila naša učiteljica.

Najprej so nam zapele naše glavne šolarke: Gori, gori na planine, Jaz pa vrtec bom kopala in Na planincah luštno biti. Nato se nam je nudil ljubek prizor, ko so nam naši najmlajši pod vodstvom učiteljice Nežike Pisjak zapeli: Zima je prišla, In pet zamorčkov, Vəhredəč v tə hujšam delə in Petelinček.

Naša dekleta, ki se že pripravljajo na to, da zapustijo družinsko gnezdo in se postavijo na svoje lastne noge, so nam nato živahno zapele tri verske popevke in pesem o dvojni vlogi sadu vinske trte, vina, ki se konča z lepim naukom: Zatorej vince pijmo, veselega srca, nikdar ne pozabimo na solze Jezusa.

Doživeli smo nato majhno presenečenje, ko so pogumno nastopila naša dekleta: Micka Komar, Rozika Božič in Nežika Kosic, ki se v šentjakobski strokovni gospodinjski šoli vsestransko pripravljajo za življenje, z lepimi pesmimi, ki so jih zelo doživeto zapele: Prav ozke so stezice, Žalost mene premaguje, Videl dežele sem tuje in Mati piše pismo belo. Pa smo se še enkrat zelo začudili, ko sta nam Micka Matija in Štefka Schauer občutno zapeli: Ko sem še majhen bil, Ko bi mamica pustila, Po hladni senci se sprehaja, Pod lipico zeleno in Najlepši nagelj moj.

Za zaključek pa so iz mladih grl dekliškega zbora zadonele lepe pesmi o ljubezni.

Čutili smo, da si je vsak izmed sodelujočih po svojih najboljših močeh prizadeval, da bi nam z našo prelepo pesmijo pripravil čim več veselja. Zato so ta cilj tudi dosegli in želi naše hvaležno odobravanje. Veseli jim kličemo: Še pojte, nas dvigajte in navdušujte! Saj je pesem naša najmočnejša vez — in naša moč.

ŠMARJETA V ROŽU

V soboto, dne 5. decembra, je praznovala naša najstarejša občanka, Plkova mati na Vrhu, gospa Marija Male, svoj 98. rojstni dan. Plkovi mami želimo vse najboljše za njen visoki življenjski jubilej. V imenu občine sta ji čestitala slovenski občinski odbornik Janez Korenjak in šmarješki župan. Številnim čestitkam se pridružujeta tudi krajevni odbor NSKS in NT.

Lovska z Vogrške gore

Nedavno so se zbrali naši vrli lovci iz Čirkovč, Blata, Repelj, Vogrč in Rinkol. Kužki so lajali in nestrpno potegovali na vrvicah, ko se je armada lovcev pomikala proti Vogrški gori. To je tisti hrib, ki loči Vogrče in Rinkole in katerega bi radi Rinkolanerji preluknjali, da bi se laže z avtom vozili po svoje neveste v Vogrče. Seveda bi tudi šolski otroci iz Rinkol imeli skozi predor lažjo pot v šolo!

Vogrška gora — nekdanji lovski raj rajnega šaljivca Kavca — je bila tokrat cilj velike lovske ekspedicije. Najmanj 20 zajcev bo padlo, vmes pa še kaka lisica in morda celo kaka „srna“ s posebno dolgimi zajčjimi ušesi! To je bila parola tega znamenitega pohoda. Pa je res pokalo po hribu, kot bi se tolkla vsaj dva regimenta po grmovju.

Nam, ljudem v dolini spodaj, so se kar sline cedile po duhteči „praži“, ki bo zvečer sledila bogatemu lovu. Pa temu le ni bilo sile! Ali lovci niso zadeli, ali pa so imeli zajci jeklene oklepe. Koncem koncev sta 2 suhljata zajca bila edini plen napornega lova.

Lovske bajke in svež gozdni zrak pa sta lovcem izpraznila želodce. Pohod je bil končan in lovci so se vsedli pri Spodnjem Križu nad vasjo k toplim klobasam. Oči vseh so se oklepale poželjivo kadeče se malice. Kužki so se spravili pod mizo, da bi ujeli ta ali drugi grižljaj, ali pa vsaj vonj, ki se je širil od miz naokrog.

V dolgi vrsti so sedeli okrog mize naši vrli lovci, med njimi Konačnikov oče, Kropivnikov Emil z zarjavelo dvocevko iz časa cesarja Jožefa, Mlinarjev Jozej in mnogo drugih. Konačnikov Šekej, brihten kužek, ki je na gori iztaknil 2 zajca, si je izpod mize ogledoval posamezne lovce. Obenem se pa z očmi ni mogel ločiti od mastnih klobas, ki so jih polagali pred lovce. Po kratkem preudarku se je Šekej neopaženo splazil k Mlinarjevemu Jozlnu. Ta se mu je zdel klobase najmanj potreben!

„Zdaj, ali pa nič!“ si je mislil Šekej, ko se je Jozl stegnil po kruh. Preden se je lovec zavedel, se je kužek vzpel na rob mize in klobasa je izginila v njegovem gobcu. Vse se je spogledalo in glasno zasmejalo. Nekdo je hudomušno pripomnil: „Kdor ne dela, naj tudi ne je!“ Drugi je zopet dregnil Konačnika, češ: „Tvoj pes se spozna bolje na klobase kot na zajce!“ Splošna posledica pa je bila ta, da je vsak lovec prijel v strahu svojo klobaso, samo Jozl je držal suh kruh v roki. Ker se Šekej pod mizo za svojo nezaslišno tatvino le ni oprostil, je Jozl zagrabil za „senf“ na krožniku in ga psu pomazal na gobec, češ: „Mrha, če si klobaso požrl, pa še ‚senf‘ pojej!“

Konačnikov Šekej jo je cvileč popihal in od tega časa nobenega zajca ne ovoha več.

Škoda, da pri tem „generalnem lovu“ ni bil navzoč še pokojni Kavc. Tedaj bi bilo verjetno še veliko več smeha in najbrž še manj zajcev! Živeli naši vrli „jagri“! Če bi vas ne bilo, bi bilo mnogo bolj dolgočasno na zemlji!

Posvetovanje koroških in primorskih Slovencev

(Nadaljevanje s 1. strani)

ca po svobodi in večji socialni pravičnosti. Totalitarni red ne dopušča najmanjših ugovorov, zato poseže takoj po posebnih sodiščih in po tankih, da lahko v kali zaduši vsakršen poskus demokratičnega ugovora.

Prisotni so zato z ogorčenjem obsodili posebna sodišča in totalitarni režim v Španiji, ki sodijo narodnostno zavednim Baskom in ki nas spominjajo na podobna sodišča v času fašizma, ki so sodila narodno zavednim Slovencem v Italiji ter na nacistična nasilja na Koroškem. Prav tako so prisotni z ogorčenjem obsodili tankovski napad na delavce na Poljskem, ki so zahtevali izboljšanje socialnih in delavskih razmer. Komunistični sistem se je po pokolu na Madžarskem, v Nemčiji, po udušitvi vsakega klica po svobodi na Češkoslovaškem, zopet omadeževal z nedolžno krvjo in tako ponovno vrgel črn, neizbrisen madež na pravičnejši družbeni sistem, ki bi delavcu pomagal do svobodnih in pravičnih časov.

Ob vsem tem so prisotni zastopniki potrdili svojo vero v demokratični sistem, ki je proti vsakršni diktaturi, pa naj prihaja z desne ali leve strani, in proti vsakršnemu nasilju ter izrazili globoko željo po pravičnem razvoju vsega človeštva v resničnem miru, prijateljstvu med narodi, v popolni socialni pravičnosti in v odpravi vsakršnega izkoriščanja človeka po človeku, naroda nad narodom.

Ob koncu razgovora so se prisotni spomnili umrlega slovenskega pisatelja Stanka Majcna ter pokojnega velikega slovenskega umetnika Staneta Severja, ki je bil naš Prešeren žive odrske besede, nedosegljiv oblikovalec slovenskega stavka, velik in iskren ljubitelj zamejskih Slovencev, s katerimi je globoko čutil zapostavljanje in nevarnost narodnega odpadništva, zato je tako rad prihajal med nas s Prešernovo Zdravico in klical po enakopravnosti narodov in ljudi, po pravičnosti in iskrenem sožitju med sosednimi narodi.

V nedeljo, 13. decembra 1970, popoldne, pa je bil v Kulturnem domu „Koroški večer“, ki ga je priredila Slovenska prosveta. Podrobno poročilo o tem bomo prinesli v prihodnji številki našega lista.

VETRINJ

(† Lucija Rapp)

Na dan sv. Štefana je v deželni bolnici v Celovcu po kratki bolezni umrla ga. Lucija Rapp. Rajna je bila doma v Podbrdu v Tolminskem okraju. Pred prvo svetovno vojno je služila v Trstu, kjer je spoznala svojega poznejšega moža, ki je tam delal za ladijskega tesarja in ga leta 1914 poročila. Po prvi svetovni vojni sta se preselila na možev dom v Vinče pri Vetrinju in kmalu je začela delati v tukajšnji tovarni sukna. Ker pa ni nikdar zatajila svojega slovenskega porekla, je morala med drugo svetovno vojno z možem, kot mnogo slovenskih družin v izseljeništvo v Nemčijo v taborišče Hesselberg. Leta 1944 se je lahko preselila v Nižjo Avstrijo, od koder se je po končani vojni srečno vrnila. Mirno in skromno ter Bogu vdano je prenašala vse težave starosti, in rada prebirala slovenske liste in Mohorjeve knjige. Vsa leta je bila že pripravljena in molila za srečno zadnjo uro. V 86. letu starosti jo je Bog poklical iz družbe njenega moža k sebi po zasluženo plačilo. Naj počiva v miru. Pogreb rajne pokojnice bo v četrtek.

Zadnja pot Bidrihovega očeta

V spodnjem delu Rinkol stoji lep Bidrihov dom. Tu je gospodaril dolga leta. 25. nov., na praznik sv. Katarine umrli Bidrihov oče Ferdinand Perč.

Rojen v Stari vesi pri Št. Lipšu, se je naselil kot mladenič v Rinkolah, si poiskal v sončni Šmarjeti pridno ženo-gospodinjo ter skupaj z njo in s svojimi otroci živel srečno družinsko življenje. Njegove roke so bile vedno polne dela in njegovo srce še bolj polno žive, močne vere.

Bil je kmet z dušo in telesom! Vaščani so ga spoštovali kot nadvse pridnega kmeta. Ko je že vse počivalo naokrog, pa tudi zjutraj, ko se je komaj danilo, je pokojni Bidrihov gospodar še, oziroma že delal. Peščenata rinkolška zemlja je zahtevala od njega posebne nege in številna družina ni dovoljevala, da bi se njen gospodar udajal pohajkovanju. Zato je pa rajni tudi vse svoje moči posvetil svoji kmetiji. Nek sosed se je ob smrti izrazil o pokojnem, da je bil Bidrihov oče marljiv kakor čebelica, najpridnejši kmet v Rinkolah. Če je zvečer opazil, da še tu ali tam kaj manjka, je raje pustil večerjo in je zaostalo delo opravil. Kot globoko veren kmet je pa tudi vedel, da ves blagoslov prihaja od zgoraj. Zato je svoje trdo življenje znal ublažiti z molitvijo. V njej je črpal vedno novih moči, katere je dajal velikodušno naprej, zlasti svoji družini.

Njegova najbolj vroča želja je bila, da bi otroci, zlasti njegovo duhovno zapuščino, tudi ohranili in izročili poznejšim rodovom.

Bidrihov oče — tako je rekel v poslovilni besedi domači dušni pastir — je delal, molil in trpel. Vse to pa ne za prazen nič, ne zato, ker je moral, temveč, ker je to tudi hotel! Čim starejši in bolehnejši je postajal, tem bolj je cenil nadnaravno vrednost trpljenja in tembolj mu je božji Trpin odpiral to veliko, marsikomu nedoumljivo skrivnost.

Zadnja leta je Bidrihov oče močno bolehal ter je bil dalj časa skoraj trajno prikovan na bolniško posteljo. Če je postalo stanje večkrat posebno kritično, je zaprosil za sv. obhajilo. V moči presv. Evharistije je potem zopet laže potrpel.

V zgodnjih urah, 25. novembra, je ta blagi mož hipno izdihnil. Sv. Katarina, katero je vneto častil, je prišla ponj in ga odvedla k večnemu Plačniku. Z rajnim Bidrihovim očetom je odšel od nas mož-rodoljub, ki se nikdar ni sramoval svojega slovenskega pokolenja in ki se je vedno zavedal, da se vsa narodova moč gradi s pridnostjo, poštenostjo in z globoko vero v srcu.

Naj pokojni Bidrihov oče počiva v miru! Zaostalim pa naše iskreno sožalje!

SELE

Dvakrat se je letos skušala zima utaboriti, pa jo je toplo sonce premagalo in nam ljubko sijalo, medtem ko ste v dolinah tičali v gosti megli.

Zaradi ugodne jeseni je bilo mogoče dokončati dela na naši glavni cesti. Sedaj je razširjena po vsej Rebri do vrha pred vasjo. Sedaj mora hudournik lepo teči skozi velike betonske cevi in po njegovi sedaj zasuti strugi bo razširjena cesta omogočila avtomobilom srečavanje. Cesta čez Šajdo je dograjena in asfaltirana in že opažamo na njej znaten promet.

Katoliško prosvetno društvo „Planina“ je v nedeljo, 29. novembra, na občnem zboru izvolilo nov odbor, kateremu načeljuje kot predsednik poštni uradnik Florej Oraže, pd. Hajnžičev. Tudi drugi odborniki so vneti prosvetarji. Društvo bo kmalu priredilo igro „Vaški lopov“.

Isto nedeljo nam je Dijaška zveza s predstavo „Iz dnevnika Ane Frank“ pokazala pretresljivo usodo judovske družine, ki je med zadnjo vojno skrita v podstrešju hiše v Amsterdamu živela v trajnem strahu, da jo gestapo najde in pošlje v smrt. Idealnim študentom se za njihovo požrtvovalnost iskreno zahvaljujemo.

Mogli smo

svojim odjemalcem biti na uslugo spet eno leto, ki je bilo zelo uspešno in učinkovito.

Zahvaljujemo se

Vam iskreno za Vaše zaupanje. Dobri odjemalci najdejo dobre dobavitelje.

Hočemo biti

tudi v letu 1971 Vaš najboljši dobavitelj. Zato bomo v našem podjetju še naprej izpopolnili organizacijo dela, strojni park in izbiro blaga in prilagodili novemu času.

Vsak „CARINTHIA“-odjemalec naj dobi najboljše!

Knjigarna
Papirnica
Tiskarna
Ofset-tisk
Klišarna
Knjigoveznica

CARINTHIA

Klagenfurt—Celovec Wolfsberg Kötschach, St. Veit/Gl.

ZA TISKOVNI SKLAD SO DAROVALI:

Kipar Franc Goršé 130.—; neimenovani iz Malošč 100.—; Weisič Cecilija, Sveče, 50.—; Rudolf Franc, Žvabek 50.—; Hutter Ana, Globasnica 50.—; Nedwed Florijan, Ošenica 40.—; Samonig Karl, Marija na Zilji 35.—; Jože Wakounik, Mlinče 30.—; neimenovani iz Velikovca 30.—; Johan Roblek, Zgornji Kot 20.—; Mečina Jožef, Gora 20.—; Piček Gregor, Št. Lambert 20.—; Kassl Jožef, Želinje 20.—; Peteržinek Martin, Želinje 20.—; Sadjak Peter, Podjuna 20.—; Klara Gallob, Železna Kapla 10.—; Simonič Uršula, Št. Peter 10.—; Kuster Marija, Podkraj 10.—; Julijana Glantschnig, Nonča ves 10.—; Leitgeb Terezija, Pliberk 10.—; Pegrin Uršula, Zgornji Kot 10.— šilingov.

Močno nas je v sredo, 9. decembra, pretresla vest, da si je Jožef Ogris, tukajšnji carinski kontrolor, sam poklical smrt. Bil je naš domačin in je že več let vršil službo v domačem kraju, prijazen, postrežljiv in splošno priljubljen in spoštovan. Lani ga je pičila strupena kača, pa tega ni takoj opazil, šele naslednji dan je zdravnik to ugotovil. Posledica te zastrupitve in krč tetanus sta ga mučila, večkrat je čutil neznosne bolečine v glavi. To je bil pač tudi vzrok, da si je v zmedenosti končal življenje. Pogreba v Šmohorju se je udeležilo večje število Selanov. Starše, brata in sestre je ta smrt bridko zadela. Izrekamo jim iskreno sožalje.

ŠT. RUPERT PRI VELIKOVCU

Na praznik Brezmadežne so priredile dekleta gospodinjske šole v Št. Rupertu štiridejansko igro »Slepa Tilka«. Dvorana je bila polno zasedena. Igra »Slepa Tilka« je zelo poučna in praktična. Podaja življenje v družini, v kateri živi od rojstva slepa hči Tilka, od matere, grofinje zaničevana in prezirana zaradi slepote oči. Njene sestre in uslužbenke pa pomagajo slepi Tilki, ko jo mati izganja iz družine, ter jo popeljejo v Lurd, kjer Tilka čudežno ozdravi. Brezverna mati-grofinja se spreobrne, ko, doživi ozdravljenje svoje hčerke Tilke. Dekleta so igro podale dovršeno, se dobro vživele v posamezne vloge in tako lepo igrale, da so gledalci res doživeli igro v vsej bogati vsebini in odšli domov hvaležni, da so tako doživeli Lurd.

Pred igro pa so dekleta zapela in deklamirala pred Brezmadežno. Praktičen in poučen govor je imel pred igro g. prof. dr. Polanc iz Celovca. Igro »Slepa Tilka« bodo dekleta gospodinjske šole iz Št. Ruperta ponovile na kvatrno nedeljo na Radišah v dvorani pri cerkvi. Kdor želi doživeti lepo igro, poučno in praktično iz družinskega življenja, naj gre v nedeljo na Radiše. Č. šolskim sestram, ki so igro pripravile in dekleta tako dobro uvedle v njih vloge, gre vsa zahvala in vse priznanje!

Udeleženec na igri

DELOVNI KOLEDAR ZA TINJE ZA ZIMSKE MESECE:

Dnevi srečanja:

Fantje (od 15. do 18. leta)	18.–20. XII. 70
Izobraženci	2.–3. I. 71
Študentje	18.–20. III. 71
Stare matere in stari očetje	29.–31. III 71
Dekleta (od 15. do 18. leta)	2.–4. IV 71
Stare matere in stari očetje	29.–31. III. 71

Duhovne vaje:

Žene	4.–7. II. 71
Možje	11.–14. II. 71
Marijina legija	18.–21. II. 71
Fantje	4.–7. III. 71
Živi Rožni venec (2)	15.–18. III. 71
Dekleta	25.–28. III. 71
Sinodali	16.–18. IV. 71

Tečaji:

Za življenje: mladina	3.–6. I. 71
Možje in očetje	7.–10. I. 71
Žene in matere	14.–17. I. 71
Režiserski tečaj I	23.–24. I. 71
Režiserski tečaj II	30.–31. I. 71
Tečaj za spretne roke	27.–28. II. 71
Tečaj za organiste in pevovodje	12.–13. III. 71
Govorniški tečaj	21. III. 71
Tečaj za kmete	25. IV. 71

D. K.:

Tisti, ki nič ne dela, dela slabo

To je orientalski pregovor z bogato življenjsko resnico. Delamo od prvih otroških dni, ko smo se kot otroci igrali. Naše prvo delo je bilo gibanje, je bila igra. Šola, učenje, pisanje nalog, priprava na izpite, na poklic, vsak dan delo. Čim bolj smotrno, urejeno, mirno in vztrajno, tem bolje. Tudi počitnice, razni dopusti in oddihi, drobno vsakdanje delo v spremenjeni obliki. Vsak dan delo. To je utrip in nujnost življenja in ohranitev zdravja.

Obiskala sem težko bolnega človeka. Najteže od vsega je to, da ne morem delati. Bil je vse življenje izredno delaven in priden človek. Dolga leta na bolniško posteljo priklenjena žena dela ročno delo. Vsak dan od jutra do večera. Postala je že kar mala umetnica. Ročno delo jo ohranja notranje vedro in zadovoljno. Ne je kruha zastonj, kakor pravi. Brezdelje bi jo že zdavnaj pokopalo.

V delu iščemo vsebino svojemu življenju, z delom si zaslužimo vsakdanjega kruha, uspeha v življenju, izpopolnjujemo svoj čas in izvršujemo svoje poklicne dolžnosti. Vsako delo, naj bo preprosto delo z rokami na polju ali v kuhinji, naj bo znanstveno delo, naj bo učen študij in raziskovanje na področju visoke znanosti, more človeka osrečevati in notranje zadovoljevati. Vestno in pošteno izvršeno delo človeka vzgaja in razveseljuje, daje plemenito vsebino njegovim dnevom, veselje do življenja in prav tako do zasluženega oddiha po utrujajočem delu. Delati moramo, če hočemo živeti in imeti vsakdanjega kruha. Brez poštenega dela bi nujno postali ljudje, ki delajo slabo, to je izkoriščajo in žive od dela in žuljev soljudi in družbe. Človek v brezdelju postaja izkoriščevalec ali parazit.

Italijani imajo pregovor: Dolce far niente. Sladko brezdelje. Da, tudi to sladko brezdelje si smemo in moramo privoščiti vsako nedeljo, vsak dopust, vsak potreben oddih. Toda tudi to sladko brezdelje bo izpolnjevalo spremenjeno delo v obliki raznega športa, izletov, branja, prijetne zabave v družbi, vesele igre in sprehodov v naravi. Sprememba vsakdanjega dnevnega reda, okolja in drobnih vsakdanjih zaposlitev v prijetni družbi je naš oddih, vendar ni prazno brezdelje, ki bi človeka bolj utrujalo kot po utrudljivem letu sproščalo in umirjalo.

Brezdelje, preveliko udobje, zanemarjanje poklicnih dolžnosti na račun dobro situiranih staršev in visokega standarda je vedno večja in težje rešljiva problematika današnje mladine. Kje se nam kvarijo in izgubljajo naši mladi ljudje. Najprej v brezdelju, brez vsakega smisla in odgovornosti za življenje. Prvi vzrok za njihovo moralno propadanje bomo največkrat našli v zgrešeni otroški vzgoji. Nihče jih ni navajal na delo, nihče ni zahteval od njih napora in odpovedi. Vse in preveč jim je bilo položeno že v zibelko. Niso se navadili delati, zato tudi ne živeti. Smisel svojemu življenju iščejo v uživanju in izživanju, dokler se vsega ne preobjedo in naveličajo.

Nikoli ne bomo dovolj poudarjali važnosti in življenjske pomembnosti dela pri našem vzgojnem prizadevanju tako v družini, v šoli, v družbi. Naj nam pomaga pri domačem delu. Nikoli ne zagovarjamo njegove šolske lenobe. Če si zdrav in normalen, boš dosegal uspeh tudi pri šolskem delu. Prav je imel kmečki oče nekje na Koroškem, ki smo ga nedavno poslušali po televizijskem intervjuju: Pri nas nobeden v družini ne je zastonj. Vsi delajo tudi na kmetiji, čeprav hodijo nekateri v tovarne in šole. Z vestnim, poštenim in veselo izvršenim delom bomo rešili marsikatere osebne in vzgojne probleme naše mladine. Postali bomo zadovoljni ljudje.

PREHRANA ŠOLSKEGA OTROKA

Še v prejšnjem stoletju ni nihče slutil, da bi mogel način prehrane tako zelo vplivati na človeško življenje, da bi lahko dvignil delovno sposobnost, povečal odpornost proti raznim boleznim ali celo stopnjeval iznajdljivost, živahnost, vztrajnost itd. Šolski otrok potrebuje v polni meri vse zgoraj naštete sposobnosti. Potrebuje jih v času pouka. Zato mora dobiti polnovreden obrok pred poukom in med poukom, da nadomesti izgubljene sposobnosti.

Zajtrk mora biti sestavljen tako, da vsebuje vse potrebne hranilne snovi, kot na primer:

ŽGANCI: škrob, maščobe (za moč in toploto),

MLEKO: beljakovine (snovi za gradnjo) maščobe, kalcij, železo, vitamin A.

SADJE: vitamin (zaščitne snovi) grozdni sladkor, staničevina.

Otrok se prehranjuje pretežno doma in svetovala bi materam, da pri prehrani otrok upoštevajo naslednja navodila:

1. Največ ali glavnih potreb prehrane otroka pri malicah naj ne krijejo s kruhom.
2. Za malico otrokom ne ustreza premastno meso.
3. Skrbijo naj, da dobi otrok dovolj mleka in mlečnih izdelkov.
4. Dobi naj dovolj sveže zelenjave in sadja
5. Hrani se naj vedno v miru in kulturno.
6. Otrokom naj priskrbijo zdrav močan zajtrk, kruh naj bo predvsem črn.
7. Večerje naj bodo lažje in zgodnje.
8. Otroci naj dobe sladkarije šele po obroku hrane.
9. Otroci naj prav tako ne jedo preredilne hrane, ker debelost ne koristi.
10. Otroka vzgajajmo k zmernosti pri jedi, ker lahko postane prehrana preveč enolična in nezdrava.
11. Hrana naj bo posebno v zimskih in spomladanskih mesecih bogata vitaminov.
12. Skrbijo naj za spremembo v jedilnikih.

G. Š.

Najboljši športniki na Koroškem 1970 . . .

Tiskovni športni klub Koroške je izbral najboljše športnike za leto 1970. Vrstni red prvih deset:

1. Hans Ortner (avtomobilizem) — 79 točk, **2. Fortmüller Wolf** (veslanje) — 200 točk, **3. Waltraud Jost** (smučarski bob) — 239 točk, **4. Hans Kary** (tenis) — 246 točk, **5. Lexer/Obernosterer** (sankanje) — 273 točk, **6. Karl Pregl** (hokej) — 286 točk, **7. Walter Grabul** (atletika) — 397 točk, **8. Hans Stopajnik** (plavanje) — 405 točk, **9. Sonja Termoth** (atletika) — 423 točk, **10. Sepp Puschnig** (hokej) — 440 točk.

. . . in po svetu

V tradicionalni anketi ISK (Mednarodna športna korespondenca) v Stuttgartu, sta bila proglašena za športnika leta Brazilec Pele in Tajvanka Či Čeng. V anketi so sodelovali športni novinarji iz 31 držav.

ŠPORTNIKI 1970: **1. Pele** (Brazilija), nogomet, 79 točk, **2. Mercx** (Belgija), kolesarstvo, 73, **3. Papanicolau** (Grčija), atletika, 41, **4. Ni Či Čin** (Kitajska), atletika, 37, **5. Larsson** (Švedska), plavanje, 35, **6. Rindt** (Avstrija), avtomobilizem, 31, **7. Aleksijev** (SZ), dviganje uteži, 29, **8. Matthes** (NDR), plavanje, 29, **9. Clay** (ZDA), boks, 15, **10. Kinsella** (ZDA), plavanje, 13 točk.

ŠPORTNICE 1970: **1. Či Čeng** (Taivan), atletika, 51, **2. Court-Smith** (Avstralija), tenis, 36, **3. Rosendahl** (ZRN), atletika, 23, **4. Neufville** (Jamajka), atletika, 11, **5. Turiščeva** (SZ), gimnastika, 9, **6. Moras** (Avstralija), plavanje, in **Wetzko** (NDR), plavanje po 8, **8. Pollak** (NDR), atletika, 7, **9. Jacot** (Francija), smučanje, 5, 10. **Meyer** (ZDA), plavanje, 4. točke.

———

CENA OSKARJA

Barbara Streisand je že več kot leto dni najbolje plačana pevka v ZDA. Za en večer dobi po 24.000 dolarjev, za filmsko vlogo pa kar dva milijona dolarjev:

»Tudi preden sem dobila Oskarja, sem znala peti in igrati. Toda ta majhni kipec je podeseteril mojo vrednost.«

Ivanhoe

42

Nato je vzdignil Ivanhoeja in ga odnesel prav tako izlahka, kakor je templjar odnesel Rebeko. Stekel je znjim do stranskih vrat, in ko je tam predal svoje breme dvema svobodnjakoma v skrb, se je vrnil v grad, da bi pomagal reševati ostale jetnike.

Eden izmed stolpov je bil zdaj ves v plamenih, ki so besno udarjali skozi okna in strelnice. Po drugih delih gradu pa so debeli zidovi in obokani stropi ovirali napredovanje ognja in srd ljudi je tod še vedno zmagoval, nič manj strašen od prirodne sile, ki je gospodovala drugod; zakaj oblegalci so gonili branilce gradu iz sobane v sobano in z njih krvjo uteševali željo po maščevanju, ki jih je tako dolgo navdajala zoper mezdnike trinoškega Front de Boeufa. Večina posadke se je upirala do zadnjega; milosti jih je prosilo le malo, a dobil je ni nihče. Zrak je bil poln ječanja in žvenketanja orožja, tla so bila spolzka od krvi obupanih in umirajočih nesrečnežev.

Med temi prizori zmede je Cedric dirjal po gradu in iskal Roweno, v spremstvu zvestega Gurtha, ki se ga je tesno držal v metežu in zanemarjal svojo lastno varnost, da je mogel odbijati udarce, namenjene na gospodarja. Plemeniti Sas je bil tako srečen, da je dospel v izbo svoje varovanke ravno v trenutku, ko je že popolnoma opustila upanje rešitve in je v brezmejni grozi stiskala k svojim nedrim razpelo ter vsak trenutek pričakovala smrti. Predal jo je Gurthu, da jo varno odvede v mostišče, kamor je bila pot že očiščena sovražnikov in še ne presekana s plameni. Ko je to opravil, je častiti Cedric hitel iskat svojega prijatelja Athelstana, odločen, da ne glede na svoje življenje otme tega poslednjega potomca saškega rodu. A preden je Cedric prišel do stare dvorane, v kateri je bil nedavno še sam zaprt, je Wambova iznajdljiva pamet že našla sredstvo, da osvobodi sebe in svojega tovariša v nesreči.

Ko je, sodeč po trušču, boj najhuje divjal, je jel burkač na vse grlo kričati: »Sveti Jurij, in zmaj! Zali sveti Jurij za veselo Anglijo! Grad je dobljen!« In da bi napravil to vpitje še strašneje, je jel brenkati z nekaj kosi zarjavele bojne oprave, ki so raztreseni ležali po sobani.

Stražnik v predsobju, ki je bil že prej ves zbegan, se je ob Wambovem kriku prestrašil; pustil je vrata odprta in stekel povedat templjarju, da so sovražniki vdrli v staro dvorano. Medtem sta jetnika, ne da bi jima bil kdo branil, planila v predsobje in odtod na grajsko dvorišče, kjer se je zdaj odigraval poslednji boj. Tu je sedel okrutni templjar na svojem konju, obdan z ostanki posadke, nekaj na konjih, nekaj peš, ki so se bili zbrali okoli slavnega vodje, da si ohranijo poslednjo možnost rešitve in umika. Dvižni most so na njegovo povelje spustili, a prehod je bil že zaseden; zakaj lokostrelci, ki so dotlej na tisti strani samo vznemirjali grad s svojimi puščicami, so, videč, da plameni zajemajo grad in da se most spušča, neutegoma navalili proti izhodu, da bi preprečili posadki beg, sebi pa zagotovili svoj delež plena, preden grad pogori. Z druge strani se je del oblegalcev, ki so prej vdrli skozi stranska vrata, zdaj usipali na dvorišče in besno pritiskali na branilce, ki so bili tako izpostavljeni dvojnemu napadu.

Toda obup je izpodbadal poslednje grajske vojake in zgled neukrotnega vodje jim je dajal pogum, da so se borili z največjo hrabrostjo; in ker so bili dobro oboroženi, se jim je nekajkrat posrečilo, da so vrgli napadalce nazaj, čeprav so jih daleč prekašali s številom. Rebeka, ki jo je eden izmed templjarjevih saracenskih sužnjev posadil predse na konja, je bila sredi oddelka; in Bois-Guilbert je kljub zmedi krvavega boja na vse načine pazil na njeno varnost. Vsak trenutek je bil pri njej in jo je ne glede na svojo lastno obrambo zaslanjal s svojim trioglenim jeklenim ščitom; a nato je iznova zagnal bojni krik, pognal konja naprej, pobil najbližjega napadalca na tla in se v naslednjem hipu spet vrnil ob njeno stran.

Athelstane, ki je bil, kakor bralec ve, zelo len, a ne strahopeten, je opazil žensko postavo, ki jo je templjar tako skrbno čuval; prav nič ni dvomil, da je to Rowena, ki jo hoče vitez kljub vsemu odporu odvesti s seboj.

»Tako mi duše svetega Edwarda,« je dejal, »rešiti jo hočem iz rok ošabnega viteza, on pa naj pogine od moje roke.«

»Pomisli, kaj storiš!« mu je kriknil Wamba; »prenagla roka rada ujame žabo namesto ribe. Tako mi moje burkaške kape, da ni lady Rowena — samo njene temne kodre poglej! Ne, če vi ne znate razlikovati črnega od belega, le ostanite vodja, a jaz vam ne bom slednik; škoda je mojih kosti, da bi si jih dal polomiti, ne vedoč, za koga. In še, ko nimate oklepa! Pomislite, da ni svilena čepica še nikoli obveljala zoper jekleno rezilo. Nu, kdor trmasto sili v vodo, naj se le utopi! Deus vobiscum, hrabri Athelstane!« je končal in izpustil Sasovo tuniko, za katero ga je dotlej vlekel nazaj.

Pobrati s tal bojni kij, ki ga je roka enega izmed umirajočih pravkar izpustila, tako da je s slehernim udarcem pobil vojaka, je bilo za Athelstanovo silno moč, ki jo je mimo tega še besnost razvnemala, samo delo trenutka; kmalu je bil komaj še dva sežnja od Bois-Guilberta.

»Obrni se, izdajalski templjar!« mu je kriknil na ves glas. »Izpusti jo, ker nisi vreden, da bi se je dotaknil! Obrni se, član tolpe morilskih, potuhnjenih razbojnikov!«

»Pes!« je rekel templjar in pokazal zobe. »Naučim te huliti sveti red zionskega Templjarja!« S temi besedami je okrenil konja, ga pognal proti Sasu, se vzdignil v stremenih in strahovito mahnil z mečem proti Athelstanovi glavi.

Prav je bil rekel Wamba, da svilena čepica ni kos jeklenemu rezilu. Templjarjevo orožje je bilo tako ostro, da je presekalo žilavi, z železom okovani ročaj bojnega kija, s katerim je hotel nesrečni Sas odbiti udarec, ko vrbov prot, ga zadelo na glavo in ga podrlo, kakor je bil dolg in širok.

»Ha! Beau-séant!« je kriknil Bois-Guilbert, »tako naj se zgodi vsem klevetnikom templjarskih vitezov!« Okoriščaje se z zmedo, ki jo je navzročil Athelstanov padec, je nato glasno zaklical: »Kdor se hoče rešiti, za menoj! — se zagnal preko dvižnega mostu in razpršil strelce, ki so ga hoteli ustaviti. Njegova Saracena in pet ali šest oborožencev, ki so bili zajahali svoje konje, so udarili za njim. Templjarjev umik je bil nevaren zaradi toče puščic, ki so jih sipali nanj in na njegovo krdelo; a to mu ni branilo, da ne bi bil zdirjal naokoli k mostišču, o katerem je po svojem prejšnjem načrtu sodil, da ga de Bracy še drži.

»De Bracy! De Bracy!« je kriknil. »Ali si tu?«

»Sem, se je oglasil de Bracy, »a ujet.«

»Ali te morem osvoboditi?« je kriknil Bois-Guilbert.

»Ne,« je odvrnil de Bracy; »predal sem se na milost ali nemilost. Biti hočem pošten ujetnik. Reši se sam, sokoli so prosti! Glej, da bo kmalu morje med teboj in Anglijo — več si ne upam reči.«

»Prav,« je rekel templjar, »če misliš ostati tu, pomni, da sem rešil besedo in rokavico. Naj bodo sokoli, kjer hočejo; menim, da bodo zidovi templestowskega preceptorja dovolj trdno varstvo zame; tja pohitim kakor čaplja v svoje gnezdo.«

To rekši je oddirjal s svojimi spremljevalci.

Tisti branilci gradu, ki se na konjih niso mogli rešiti, so se po templjarjevem odhodu še vedno obupno bili z oblegalci, a bolj zato, ker so vedeli, da jim ni pričakovati milosti, kakor iz upanja, da bi se jim

Pierre l'Ermite:

Razžaljeni Jezušček

Tega je ravno eno leto. Ivan in Marija sta se vračala iz šole domov z ročico v ročici, gledajoč drug drugega. Ivan je imel devet, sestra pa osem let. Doma so ju spraševali kot po navadi. Mamica: »Ali sta se kaj prehladila?« Oče, ki je bil advokat, pa: »Kakšni so pa redi?«

Ker so bili redi dobri, je oče končal: »Lahko nastavita svoje čeveljčke na peč. Jezušček vama bo gotovo kaj prinesel.«

Marija je kar zaploskala od veselja. Bila je še v dobi svetlih oči in je kar pila očetove in materine besede. Ivan se je začel smejati, prisiljeno, ne z mladostnim smehom, ampak skomigaje z rameni, s smehom, ki se ga človek ne nauči pri ravno najboljših tovariših.

»Ali ne verjameš, da ti Jezušček lahko pošlje kakšno stvar?«

Deček odkima.

»Res ne verjameš?«

»Ha, Jezušček — poznam ga, imenuje se Louvre in Bon Marché! [Louvre (izg. luvr) in Bon Marché (izg. bon maršé) sta veliki trgovini]. Tega mi ni treba več lagati, star sem že devet let in hodim že v tretji razred!«

»Dobro, ti ne bomo več ‚lagali', kot praviš ti. Saj ni tako težko, nastaviti čeveljčke na peč . . .«

Marija je svoje copatke skrbno očistila in jih nastavila. Ivan pa je prinesel svoje največje čevlje in jih malomarno vrgel na peč, rekoč: »Kakšna laž!« Nato sta odšla spat. Marija je najprej molila, nato pa zaspala kakor polh. Ivan pa, prepričan, da Jezušček z lokomotivo najnovejšega modela še ni prišel, se je nemirno dvignil enkrat, dvakrat . . . trikrat . . . in po prstih, da ne bi deske zaškripale, odšel tiho gledat k peči.

Peč je bila še prazna, rdeče Marijine copatke so še vedno prazne čakale. Tudi njegovi čevlji so bili še prazni. V jedilnici je ura bíla deset. Ivan je slabe volje zaspal.

Toda zjutraj, kakšno presenečenje! Najprej je vstala Marija, hitro stekla k peči in presenečeno obstala.

»Ivan, poglej, poglej, kaj mi je prinesel Jezušček! In koliko!«

Ivan je začuden vstal. Prijeten in strašen pogled!

Prijeten: male Marijine copatke so kar izginile pod veličastnimi darovi: zaponka z belim vozlom, škatlica ledenih kostanjev, popolna trgovinica, ki se je zaklepala s ključem, svilene cevke, bonboni, knjiga s slikami o muckih, ki jih ima Marija tako rada . . . Toda medtem ko je Marija z vso ljubeznijo odvijala Jezuščkove darove, je Ivan začel zares kar rjoveti, ker so bili njegovi čevlji prazni . . . popolnoma prazni . . .

V tem trenutku sta stopila v sobo mama in oče. Marija je oba objela, rekoč: »Poglejte, kaj mi je Jezušček prinesel!«

»In tebi, Ivan?« ga je vprašal oče.

Ivan je kakor reka, reka Niagara. V kotu si v nočni srajci briše z rokami solze; ta velika bolečina ni nema . . .

»Ne vem, zakaj se tako jokaš? Saj nisi ničesar pričakoval!«

»Ne, jaz sem pričakoval vse, še več kakor Marija!«

»Spomni se, kako si poudarjal, da je Jezušček laž! Da se imenuje Louvre in Bon Marché! Ali si kaj naročil Louvreju in Bon Marcheju?«

»Ne.«

»Zakaj se torej jokaš?«

»Ne boš me prepričal, da Jezušček pride skozi dimnik!«

»Ni važno, kje in kako pride, važno je, da pride!«

Nastal je molk.

»Spomni se še, kako si se obnašal proti Njemu. Ko sem ti rekel, da ti bo ponoči gotovo kaj prinesel, si se začel hudobno smejati!«

»Saj ne prinaša Jezušček, temveč ti!«

»Vidiš svojo zmoto! Ne prinašam jaz, temveč Jezušček. On, slišiš! On prinaša otrokom božične darove. Če Jezušček ne bi živel, bi starši otrok ne ljubili tako, kot jih ljubijo krščanski starši. Nisem te varal, on je res Kralj božičnega praznika. On res pošilja vse to svojim prijateljčkom.«

»Zakaj pa meni ni nič prinesel?«

»Gotovo zato, ker nisi njegov prijatelj, ker nisi veroval vanj, ker si trdil, da ga ni. Gotovo je bil razžaljen.«

»Kaj pa naj naredim sedaj?« prosi Ivan očeta s solzami v očeh.

»Sedaj,« nadaljuje oče, »moraš prositi Jezuščka odpuščanja.«

»Ne znam! . . .«

»Govori za menoj: Ljubi Jezušček, nisem Te prav razumel. Pred Teboj otrok niso ljubili. Ti si naš varuh, naš veliki prijatelj. Odpusti mi, da sem se tako grdo smejal in Te s tem razžalil. Poglej tudi moje uboge čeveljčke, ki so tako prazni . . .«

Oče je odprl omaro in pokazal skrivnosten zaboj.

Solze v očeh so se takoj posušile. Otrok je odprl zavoj in zagledal je škatlico barv, glasovito lokomotivo, bonbone, zgodovinsko knjigo . . .

»Kdo ti pošilja to?« vpraša oče.

»Jezušček.«

»In jaz, dragi Ivanček, zapomni si dobro, jaz ti to samo prinašam.«

In ko vam pripovedujem to zgodbo, dragi prijateljčki, v tem mesecu, ki je vaš mesec, pripovedujem to zato, da bi znali tudi vi in bi nikoli ne pozabili zahvaliti se za milosti, s katerimi vsak izmed nas prenaša to težko breme, ki ga vi še ne poznate in ki se imenuje: Ž i v l j e n j e.

(Iz francoščine prevedel A. Ravnik)

MANICA

BOŽIČNA LEGENDA

V času, ko sta sveta popotnika Marija in Jožef vsa trudna prispela v Betlehem, je vladal na zemlji hud mraz. Izpod svinčeno sivega neba so naletavali beli kosmiči. Strupena burja je brila okrog oglov.

Popotnika sta tu in tam vprašala za prenočišče. Vsaj za eno noč. A trkala sta povsod zaman. Vsa otožna in zaskrbljena sta se slednjič zatekla v neki hlev. Poleg živine je bilo še nekaj praznega prostora in tam je Jožef iz mehkega mahu in slame napravil zasilno ležišče za nosečo Marijo in zase.

V tisti noči pa se je izpolnilo staro prerokovanje. V siromašnem hlevcu se je rodil težko pričakovani in že dolgo obljubljeni Mesija.

Srečni njegov varuh in rednik Jožef je poiskal prazne jasli in jih napolnil z mahom in slamo. Nato je v jasli položil novorojenčka — Odrešenika sveta.

Čeprav je živina s svojo sapo ogrevala borni hlevček, vendar je bilo še vse premrzlo za malega nebogljenčka. Ker pa Jožef in Marija nista premogla tople odejice, je Jožef dvignil v kotu ležeče mlado jagnje in ga položil v jasli k Jezuščku.

Snežno bela, gosta volna krotke živalce je dajala detetu toliko toplote, da mu zimski mraz ni mogel škodovati.

Marija je to opazila in se vsa hvaležna ozrla v belo jagnje.

Jezus je lepo rasel in bil v veliko radost svojim staršem. Pozneje je postal učenik in slednjič nas je odrešil s svojo smrtjo na križu. Jagnje, ki ga je ob rojstvu grelo v bornih jaslicah, pa je nagradil s tem, da je postalo njegova prispodoba. Tako na primer vidimo kipe in slike jagnjeta na oltarjih, cerkvenih zastavah in drugod.

Ta noč je sveta noč

Ta noč je polna čuda,
ta noč je sveta noč,
hudoba izgubila
je danes svojo moč.

Na nebu nova zvezda,
poglejte, plameni,
prelepo dete v jaslih
na slamici leži.

Zatone svetla zvezda,
še danes pojde v kraj,
a luč prižgana v hlevcu,
ostane vekomaj.

Kdor drugim jamo koplje . . .

V puščavi je strašna suša, vse živalstvo trpi žejo. V edini senci, ki jo daje reven kaktus, leži lev, tudi on že na pol mrtev od žeje. Tiger mu s pahljačo iz palmove veje hladi neznosno vročino. Tedaj mu lev ukaže, naj skliče vse živali k njemu na zborovanje.

Tiger odide in sklicuje živali. Ko se zberejo, lev zarjove in s poslednjimi močmi pravi:

»Kot kralj vsega živalstva moram poskrbeti, da ne poginemo od žeje. Najgrša žival naj gre takoj vodo iskat.«

Žaba po strani pomenljivo pogleduje močerada, češ, zdaj si pa prišel na vrsto, žival nagnusna. Močerad to opazi, pa ji pravi: »Kaj pa me zijaš tako po strani? Pograbi škaf, pa greva!«

---

posrečil beg. Ogenj se je naglo širil po vseh delih gradu, ko se je nalik starodavnih furijam pokazala na nekem stolpu Ulrika, povzročiteljica požara, in zagnala bojno pesem, kakršne so v poganski davnini na bojiščih prepevali saški skaldi. Dolgi, razpuščeni sivi lasje so ji vihrali z gole glave nazaj; pijana radost utešenega maščevanja se je v njenih očeh borila z ognjem blaznosti; mahala je s preslico, ki jo je držala v roki, kakor da je izmed usodnih sestra, ki predejo in strežejo človeku nit življenja. Spočilo je ohranilo nekaj divjih kitic barbarske pesmi, ki jo je srdito pela nad tem prizorom ognja in klanja:

Brusite svetlo jeklo,
sinovi Belega zmaja!
Prižgi plamenico,
Hengistova hči!
Jeklo se ne blešči zato, da bi rezalo pri pojedini,
trdo je, široko in ostro nabrušeno;
plamenica ne bo svetila v svatovski čumnati,
kadi se, od žvepla višnjeva se iskri.
Brusite jeklo, vrani krakajo!
Prižgite plamenico, Zernebock rjove!
Brusite jeklo, sinovi Zmaja!
Prižgi plamenico, Hengistova hči!

Črni oblak visi nizko na thanov grad;
orel vrešči, ki na prsih mu jaše.
Ne vrešči, sivi jezdec na temnem oblaku,
tvoja pojedina je pripravljena!
Walhallske deve gledajo,
Hengistovo pleme jim bo poslalo gostov.
Stresajte črne kite, walhallske deve,
iz radosti glasno udarjajte v cimbale!
Nekateri ošaben korak se bliža vašim dvorom,
nekatera s šlemom pokrita glava.

Teman leži večer na thanovem gradu,
črni oblaki se zbirajo naokrog;
kmalu bodo rdeči kakor junakova kri!
On, ki uničuje šume, bo stresal zoper nje svojo rdečo grivo,
on, ki žarko požira dvorce.
Široko maha s plapolajočim praporom,
rdeč in prostran in mrk.
nad borbo hrabrih:
njegova radost so žvenketajoči meči in razsekani ščiti
in rad liže sikajočo kri, ko vroča brizga iz ran!

Vse mora poginiti!
Meč kolje šlem;
močni oklep predira kopje;
ogenj žre domovanje knezov,
oven lomi bojni zaslon.
Vse mora poginiti!
Hengistov rod je bil!
Horsovega imena ni več!
Ne umikajte se pred usodo, sinovi meča!
Dajte svojim jeklom, naj kakor vino pijejo kri;
gostite se na pojedini klanja,
pirujte v žaru gorečih dvoran!
Silni naj bodo vaši meči, dokler je še tolpa vaša kri,
ne prizanašajte ne iz usmiljenja ne iz strahu,
zakaj maščevanje ima samo eno uro;
še moč sovraštva umre!
Tudi jaz moram poginiti.

Visoko se dvigajoči plameni so zdaj premagali vse zapreke in v ogromnem, žarečem zublju bruhnili proti večernemu nebu, tako da so jih videli daleč po okolici. Stolp za stolpom se je grme porušil s streho in tramovjem vred; to je pregnalo bojujoče se z dvorišča. Premagani — bilo jih je le še malo — so se razkropili in ušli v sosednji gozd. Zmagalci, ki so se zbirali v velike gruče, so z začudenjem in strahom strmeli v plamen, ki je obvijal njihove lastne vrste in njih orožje s temno rdečino. Blazno prikazen Saske Ulrike so še dolgo videli na vrtoglavem kraju, katerega si je bila izbrala; z divjim zanosom je iztezala roke, kakor bi nalik kraljici vladala požaru, ki ga je bila zanetila. Naposled se je s strašnim gromom podrl ves stolp in starka je poginila v plamenih, ki so bili požrli njenega trinoga. V nemi grozi so oboroženi gledalci še dolgo strmeli v tisti kraj, ne da bi se kdo upal zamrmrati ali treniti s prstom, razen v znamenje križa. Nato se je začul Locksleyev glas: »Vriskajte, svobodnjaki! Trinoškega brloga ni več! Naj sleherni prinese svoj plen na naše določeno zbirališče pod sodnim drevesom v Harthillski loki; zakaj jutri ob razsvitu ga bomo pravično razdelili med svoje čete in svoje dične zaveznike pri tem velikem delu maščevanja.

DVAINTRIDESETO POGLAVJE

Nad jasami hrastove šume se je zdanilo. Zeleni grmi so se iskrili v bogastvu rosnih biserov. Košuta je vodila svojega mladiča iz varstva visoke praproti na bolj odprte prehode zelenega gozda; in nikoder ni bilo lovca, da bi bil prežal na zastavnega šestnajsteraka, ko je ponosno stopal pred orogoviljeno čredo.

Hajduki so bili vsi zbrani okoli sodnega drevesa v Harthillski loki, kjer so prebili noč in se okrepčali po napornem obleganju, ta z vinom, oni s spanjem, nekateri s tem, da so poslušali in pripovedovali o dogodkih minulega dne ter ocenjevali kupe plena, ki ga je uspeh nagrmadil pred njihovim poglavarjem.

Plen je bil res zelo obilen, zakaj čeprav je marsikaj zgorelo, so napori neustrašenih hajdukov vendar rešili mnogo srebrnine, bogate vojne oprave in sijajne obleke; nobena nevarnost ni mogla oplašiti teh ljudi, kadar se je obetala taka nagrada. A zakoni njihove družbe so bili tako strogi, da se nihče ni upal sam vzeti kaj od plena, ampak so ga zložili vsega na kup, da bi z njim razpolagal glavar.

Kraj sestanka je bil star hrast, a ne tisti, h kateremu je v prejšnjem delu zgodbe Locksley popeljal Gurtha in Wambo, ampak drevo, ki je stalo sredi gozdnega amfiteatra, kake pol milje od razdejanega torquilstonskega gradu. Tu je Locksley zavzel svoj sedež, nekakšen prestol iz ruše, postavljen pod krivenčastimi vejami velikanskega hrasta, in gozdni tovariši so se zbrali okoli njega. Črnega viteza je posadil ob svojo desno, Cedrica pa ob levo stran.

»Oprostita moji svobodnosti, plemenita gospoda,« je dejal, »a na teh jasah sem jaz vladar. Tu je moje kraljestvo in ti moji podaniki bi malo cenili mojo oblast, če bi sredi svojega območja odstopil prostor umrljivemu človeku. Ali, gospod, kdo je videl našega kaplana? Kje je naš razposajeni menih? Maša je med kristjani najboljši pričetek delavnega jutra.« Nihče ni bil videl copmanhurstskega svečenika. »Bog ne daj hudega!« je rekel hajduški glavar; »upam, da se je veseli svečenik samo ob vinskem vrču nekoliko zamudil. Kdo ga je srečal, odkar smo zavzeli grad?«

»Jaz,« je rekel Mlinar; »videl sem ga, kako je šaril okoli vrat neke kleti in se zaklinjal na vsakega svetnika v pratiki posebej, da hoče poskusiti Front de Boeufovo gaskonjsko vino.«

»Nu, vsi svetniki, kolikor jih je, naj ne dado, da bi se bil preveč napil in poginil pri padcu gradu!« je rekel glavar. »Stopi, Mlinar, vzemi s seboj nekaj ljudi in se vrni tja, kjer si ga nazadnje videl. Polij kadeče se razvaline z vodo iz jarka; vsak kamen posebej more biti obrnjen, preden se sprijaznim s tem, da izgubim svojega porednega meniha.«

Število mož, ki so jadrno odhiteli izvršit ta nalog, čeprav se je bližala razdelitev plena, je pričalo, kolikanj pri srcu je bila četi varnost njenega duhovnega očeta.

»Mi pa medtem nadaljujmo,« je rekel Locksley; »zakaj ko se naše drzno dejanje razve, se bodo vzdignile zoper nas de Bracyjeve in Malvoisinove čete in drugi Front de Boeufovi zavezniki in za našo varnost bi bilo dobro, da se umaknemo iz soseščine. — Plemeniti Cedric,« je nadaljeval, obrnivši se k Sasu, »ta plen je razdeljen na dva dela; izberi si tistega, ki ti najbolje prija, da nagradiš svoje ljudi, ki so se z nami vred udeležili te prigode.«

(Dalje prihodnjič)

TV tedenski program TV

RADIO CELOVEC

NEDELJA, 3. 1.: 7.00 Duhovni nagovor — S pesmijo in glasbo pozdravljamo in voščimo. — PONEDELJEK, 4. 1.: 13.45 Informacije — Veseli zvoki. — TOREK, 5. 1.: 13.45 Informacije — Športni mozaik — Koroška povest (V. Polanšek: Obirjan — 10). — SREDA, 6. 1.: 7.00 Koncert božičnih pesmi. — ČETRTEK, 7. 1.: 13.45 Informacije — Za krmilom — Skladbe slovenskih skladateljev. — PETEK, 8. 1.: 13.45 Informacije — Poper in sol. — SOBOTA, 9. 1.: 9.00 Od pesmi do pesmi — od srca do srca — Rubrika za jugoslovanske delavce v Avstriji.

AVSTRIJSKA TELEVIZIJA

PETEK, 1. januarja: 12.15 Novoletni koncert Dunajskih filharmonikov — 13.30 do 15.30 Mednarodno novoletno tekmovanje v smučanju — 16.20 Za otroke od 6. leta dalje: Petelin in barve — 16.35 Za otroke od 7. leta dalje: Mala čarovnica, ki ni mogla biti hudobna — 17.35 Za otroke od 11. leta dalje: Vodne ptice — 18.05 Za družino: S 70 leti še sanjamo — 18.40 „Konj, ki kiha", lahko noč za najmlajše — 18.45 Skrivnosti morja: 1. morski psi — 19.35 Novoletni govor zveznega predsednika — 19.45 Čas v sliki — 20.00 Šport — 20.15 „Clavigo", Goethejeva tragedija — 22.25 Čas v sliki — 22.40 „Mrlič na dopustu", kriminalna komedija.

SOBOTA, 2. januarja: 15.40 Koncert ORF — 16.30 Za otroke od 5. leta dalje: Hišica — 16.55 Za otroke od 6. leta dalje: Krt in televizor — 17.05 Za otroke od 11. leta dalje: Lovci so tudi hranitelji — 17.35 Za družino: Ida Rogalski — 18.00 Tedenski magazin — 18.20 „Konj, ki kiha", lahko noč za najmlajše — 18.25 Kultura aktualno — 18.50 Oddaja s Heinzom Conradsom — 19.16 ORF danes zvečer — 19.30 Čas v sliki — 20.06 Šport — 20.15 Johann Strauß in njegov čas — 1. del — 21.45 Čas v sliki — 22.00 Zadnje povelje, film iz življenja na Divjem zahodu.

NEDELJA, 3. januarja: 16.10 Za otroke od 6. leta dalje: Smučarska pustolovščina — 16.20 Za otroke od 8. leta dalje: Cappuccetto — 16.40 Za otroke od 11. leta dalje: Stik — 17.35 Veselje za glasbo — 18.05 „Martin in ovce", lahko noč za najmlajše — 18.10 Bonanza „Maščevanje za Billija Morgena" — 19.00 Čas v sliki in vprašanje tedna — 19.30 Šport — 20.10 Kristjan v času — 20.15 „Murnček in mravlja", komedija — 21.55 Čas v sliki — 22.10 „Mala komedija" Arthurja Schnitzlerja.

PONEDELJEK, 4. januarja: 18.00 Znanje — aktualno — 18.20 „Martin in ovce", lahko noč za najmlajše — 16.25 Avstrija — podoba, Južna Tirolska — 18.50 „Na izgubljenem položaju", eno leto z nedeljo — 19.16 ORF danes zvečer — 19.30 Čas v sliki — 20.06 Šport — 20.15 Kobra, prevzemite: „Kandidat smrti" — 22.00 Čas v sliki.

TOREK, 5. januarja: 12.30 do 13.45 Slalom za ženske; evrovizija iz Maribora — 18.00 „Števila v šoli", po noveli Siegismunda von Radeckega — 18.20 „Maritn in ovce", lahko noč za najmlajše — 18.25 Kultura — aktualno — 18.50 Zahodno od Santa Fé: „Zemljemerci" — 19.16 ORF danes zvečer — 19.30 Čas v sliki — 20.06 Šport — 20.15 Avstrijsko stoletje „Smrt grofa Stürghka" — 21.15 Tat iz strasti, komedija — 22.55 Čas v sliki.

SREDA, 6. januarja: 12.55 do 15.20 Smučarski skoki, prenos iz Bischofshofna — 16.30 Za otroke od 6. leta dalje: Velika nagrada — 17.15 „Kost", lutkovni film — 17.20 Za otroke od 11. leta dalje: „Kapetan Wright, prosim, javite se", napeta pustolovščina — 18.20 „Martin in ovce", lahko noč za najmlajše — 18.25 Narodna glasba in običaji v Avstriji — 19.16 Zgodba Treh kraljev — 19.30 Čas v sliki — 19.45 Šport — 20.15 Effie Briest, film po romanu Theodorja Fontane — 22.10 Čas v sliki.

ČETRTEK, 7. januarja: 10.00 TV v šoli: Jesti in piti — 10.30 Krščanski običaji — 11.00 Kaj lahko postanem? — 11.30 Rimska zgodovina — 12.00 Saudova Arabija — 18.00 Italijanščina — 18.20 „Martin in ovce", lahko noč za najmlajše — 18.25 Šport — 18.50 Dezernat M „Dvojnikovi diamanti" — 19.16 ORF danes zvečer — 19.30 Čas v sliki — 20.06 Šport — 20.15 „Grk išče Grkinjo", komedija — 21.45 Čas v sliki.

PETEK, 8. januarja: 10.00 TV v šoli: Druga republika — 11.00 Program za delavce: Grk išče Grkinjo — 18.00 Človek v prostoru — 18.20 „Martin in ovce", lahko noč za najmlajše — 18.25 Avstrija — podoba — 18.50 Bunny in njegovi tovariši — 19.16 ORF danes zvečer — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Komisar: „Močvirski morilec" — 21.15 Avstrijci v Afriki; deseta zvezna dežela — 22.15 Čas v sliki.

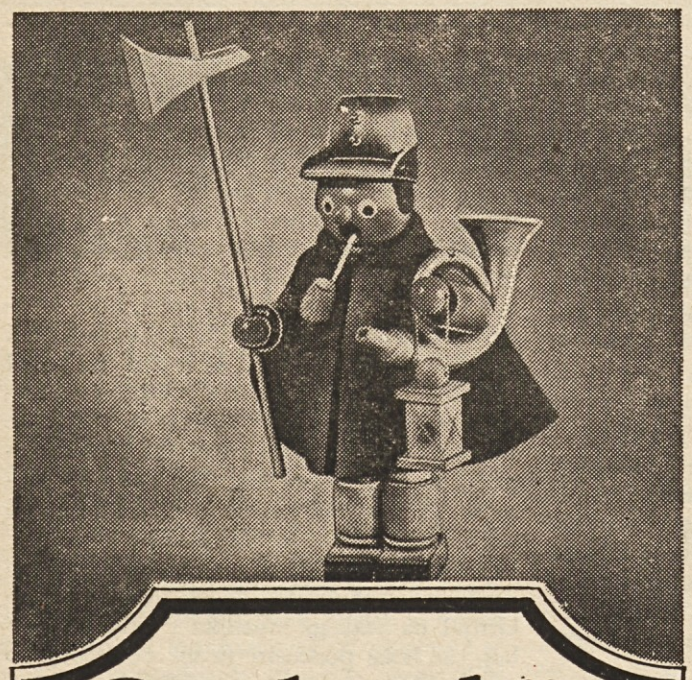

Dankeschön
allen unseren Kunden für ihr Vertrauen in diesem Jahr.
Danke fürs Wiederkommen.
Danke fürs Weitersagen.
Wir wollen auch im neuen Jahr alles tun, daß Ihnen jeder Einkauf bei uns Freude macht.

Textil Janesch
DAS HAUS DER GUTEN QUALITÄT

LEVI RAZTRGALI OTROKA IN RANILI DEKLICO

Prebivalstvo Osijeka (Jugoslavija) je še zmerom pod težkim vtisom tragedije, ki se je pripetila pred meseci v živalskem vrtu, kjer so levi raztrgali osemnajstmesečnega Slavena Vlasića in hudo poškodovali njegovo 15-letno sestrično Stevimiro Bogdanović. Prič pri tej nesreči ni bilo, kajti blizu levjih kletk ni bilo drugih obiskovalcev. Domneva pa se, da se je Stevmira malo oddaljila, da bi pogledala tigre v sosedni kletki in tedaj je verjetno mali Slaven zlezel pod železni drog, ki je oddaljen 1 in pol metra od kletk, ter se približal ograji. To so zveri izkoristile, ga zgrabile in povlekle v kletko ter ga raztrgale. Ko je Stevmira hotela pomagati svojemu bratrancu, so levi zgrabili še njo. Na njene krike na pomoč sta prihitela dva študenta, ki sta uspela iztrgati deklico iz levjih krempljev. Deklici, ki so jo s težkimi poškodbami pripeljali v bolnišnico, so rešili življenje.

V GANI 20 OSEB PODLEGLO KOLERI

Uradno so javili, da je v Winnebi, kakih 60 km od glavnega mesta Gane, 20 oseb podleglo koleri. Število žrtev te bolezni se je tako povečalo na 36. V Winnebo so poslali več skupin zdravnikov.

Državna podjetja v Avstriji

Čeprav so še nekaj let nazaj nasprotniki podružbljenje industrije v Avstriji prerokovali, da se ne bo uspela obdržati ob močni zasebni konkurenci doma ter v tujini, pa je tudi letošnje polletno poslovanje dokaz, da tudi družbeni sektor s sposobnim strokovnim vodstvom lahko doseže enak uspeh, kot zasebni. Skupna vrednost proizvodnje se je povečala na 19,2, izvoz pa 7,2 milijarde šilingov. Tako so letos podržavljene avstrijske jeklarne, med katerima sta največji VÖEST in MONTAN UNION v prvi polovici leta proizvedle 2 milijona ton surovega jekla, svoj izvoz pa povečale od 6,3 milijarde lani na 7,2 milijarde šilingov v prvi polovici leta.

Avstrijske združene jeklarne izvažajo svoje izdelke v 80 dežel sveta in so med prvimi v izdelavi jeklene pločevine, ki so jo že v 6 mesecih letos izdelale 1,4 milijona ton. Podjetje VÖEST je poleg tega tudi močan partner jugoslovanskega gospodarstva, saj sodeluje z več jeklarnami ter z Ebrgoinvestom, hkrati pa je tudi največji uporabnik pristanišča v Bakru, kjer naložijo z ladij na jugoslovanske železnice poldrugi milijon ton železove rude na leto. Tudi avstrijske tovarne dušika so letos močno povečale proizvodnjo in prodajajo poleg svojih številnih izdelkov v tujino tudi licenčne proizvodne postopke. Tako so letos prodali v Romunijo štiri obrate za proizvodnjo aluminijevega fluorita. Skupaj z avstrijsko upravo mineralnih olj, ki pokriva že več kot eno tretjino avstrijskih potreb po nafti in derivatih, so letos v prvi polovici leta zabeležili 6,6 milijarde šilingov prometa ali tričetrt milijarde več kot lani. V Avstriji je namreč registrirano 2,200.000 motornih vozil med temi, milijon dvestotisoč osebnih avtomobilov. Omeniti moramo tudi to, da ima domača proizvodnja nafte močno konkurenco v tujih družbah Shell, Esso in Agip, vendar pa Avstrijci kupujejo čedalje več bencina pri domačih črpalkah Martha in Elan, in bodo že prihodnje leto prodajale bencin brez dodatka zdravju škodljivega svinca. Tudi elektroindustrija je prejela letos več naročil kot lani, in prav tako beležijo boljše uspehe v prvi polovici leta v podržavljeni industriji barvastih kovin kakor tudi v premogovnikih, ki komaj krijejo naraščajoče potrebe.

Podržavljena industrija strojev in ladjedelništvo pa sta prejeli letos za 6 milijard šilingov naročil, oziroma polovico več kot lani v enakem razdobju.

Nasploh torej lahko rečemo, da avstrijska podržavljena podjetja, ki so nedavno prešla pod neposredno upravo posebnega urada zveznega kanclerja Kreiskega, dobro poslujejo, čeprav imajo zadnje čase nekaj problemov v zvezi s financiranjem razširjene proizvodnje ter delnega prestruktuiranja posameznih obratov. Tudi sodelovanje z zasebnim sektorjem poteka precej v redu in taka opozicija v svojih nastopih v parlamentu nima vzroka za kakršnokoli kritiko podržavljenih podjetij, ker pač le-ta uspešno gospodarijo in vsa prerokovanja o njihovem kratkotrajnem obstanku so se izkazala kot neutemeljena.

AKTUALNOSTI PO SVETU PO SVETU PO SVETU PO SVETU PO SVETU

REKA NA PRVEM MESTU V AVSTRIJSKEM TRANZITNEM PROMETU

Po dokončnih statističnih podatkih o avstrijskem trgovinskem prometu skozi pomorska pristanišča v letu 1969, je celotni avstrijski tranzitni transportni volumen skozi primorska pristanišča lani dosegel 4,31 milijona ton oziroma za 8,3 % več kot v predhodnem letu. Od tega prometa je šlo skozi reško pristanišče 1,49 milijona ton, tako da je Reka med vsemi pomorskimi pristanišči glede avstrijskega tranzitnega prometa daleč na prvem mestu. Hamburg je z 814.966 tonami na drugem in Trst z 804.172 tonami na tretjem mestu. Delež avstrijskega zunanjetrgovinskega prometa skozi pomorska pristanišča se je pri celotnem prometu lani rahlo povečal.

BOGATA VINSKA LETINA V AVSTRIJI

Rekordna vinska letina je bila letos v Avstriji, kjer računajo s pridelkom okoli 3,5 milijona hektolitrov vinskega mošta. Že lani je bila avstrijska vinska letina obilna, saj so ga pridelali 2,265.000 hektolitrov proti 2,48 milijona hektolitrov v letu 1968 oziroma proti 2,54 milijona hektolitrov v letu 1967, medtem ko je poprečje v razdobju 1960 do 1966 znašalo komaj 1,7 milijona hektolitrov.

Letošnji rekordni pridelek vinskega mošta je presenetil same pridelovalce, ki jih skrbi, kako bodo mogli pravilno vkletiti in plasirati tolikšne količine vina.

DJERDAP ODPIRA ŠIRŠA VRATA

V splavnici na jugoslovanski strani hidroenergetskega sistema Djerdap, kamor so sedaj spustili vodo, opravljajo zadnje poskuse, preden jo bodo izročili rednemu prometu. Nova splavnica bo omogočila lažjo in hitrejšo plovbo skozi Djerdap. Prepustnost se bo početverila na 60 milijonov ton blaga na leto, ladje pa bodo plule lahko tudi ponoči.

PRIZNANJE AVSTRIJSKO-JUGOSLOVANSKEMU SODELOVANJU

Avstrijske in jugoslovanske tovarne skupaj bodo prihodnje leto proizvedle za 500 milijonov dinarjev preprog, in se s tem uvrstile na prvo mesto v Evropi. To je izjavil lastnik avstrijskih tovarn preprog v Kremsu in Ebergassingu Eybl, dr. Franc Wilhelm, potem ko je na tiskovni konferenci avstrijskemu tisku pojasnil osnove avstrijsko-jugoslovanskega sodelovanja v proizvodnji preprog in še nekaterih drugih vrst blaga s tega področja.

Predsednik avstrijske Zvezne gospodarske zbornice, inž. Rudolf Salllinger je po tiskovni konferenci v krajšem govoru predstavnikom jugoslovanskih podjetij izrazil priznanje uspešnemu sodelovanju. Priznanje je izrekel uspešnemu sodelovanju tudi ekonomski svetnik jugoslovanskega veleposlaništva na Dunaju, Edo Rasberger, ki je hkrati poudaril, da imajo nekatera jugoslovanska podjetja, ki hočejo sodelovati z avstrijskimi na avstrijskem ozemlju, pri tem precejšnje težave, ki jih avstrijske tvrdke v Jugoslaviji nimajo. Ing. Sallinger je dejal, da bodo storili vse, da bodo vse prepreke v tej smeri odstranili, tako, da bi se gospodarsko sodelovanje med državami kar najbolje razvijalo.

DRAGULJI NA DRAŽBI

Skoraj ne mine teden, da ne bi časopisi omenili sedanje ali nekdanje cesarice Irana. Tokrat je v središču pozornosti **Soraya**, bivša soproga iranskega šaha. Vzrok pa so dragoceni uhani, ki jih je nedolgo tega prodala na dražbi v lokalu »Christie« v Londonu. Zanje je dobila okoli 13 milijonov šil.

Menijo, da so bili dragoceni uhani darilo njenega bivšega moža Reze Pahlevija, najožji znanci pa trdijo, da jih je dobila od znanega nemškega milijonarja Günterja Sachsa.

NAD 500.000 POLJAKOV NE KADI VEČ

Varšavski listi pišejo, da se je pol milijona Poljakov letos odpovedalo kajenju. Glavni tajnik poljske partije Gomulka, ne kadi že dve leti. To so dognali na podlagi podatkov o zmanjšanju prodaje cigaret. Tobačna industrija je morala zmanjšati proizvodnjo.

Na Poljskem teče kampanja proti tobaku že precej časa. Tobačna industrija ne sme več reklamirati svojih izdelkov. Ministrstvo za zdravstvo je prepovedalo kaditi zdravnikom v navzočnosti bolnikov. Prepovedano je tudi kaditi v železniških čakalnicah in jedilnih vagonih.

Naš tednik

Izhaja vsak četrtek. Naroča se na naslovu: „Naš tednik", Celovec, Viktringer Ring 26, 9020 Klagenfurt. — Telefon uprave 82-6-69. — Telefon uredništva in oglasnega oddelka 84-3-58. Naročnina znaša: mesečno 10.— šil., letno 100.— šil. Za Italijo 3400.— lir, za Nemčijo 24.— DM, za Francijo 30.— ffr., za Belgijo 300.— bfr., za Švico 25.— šfr., za Anglijo 3.— f. sterl., za Jugoslavijo 60.— N. din, za USA in ostale države 7.— dolarjev na leto. — Lastnik in izdajatelj: Narodni svet koroških Slovencev — Odgovorni urednik: Janko Tolmajer, Radiše, p. Žrelec. — Tiska Tiskarna Družbe sv. Mohorja v Celovcu, Viktringer Ring 26.